Published and distributed under permit (No. 781), authorized by Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
ВІВТОРОК, ЧЕТВЕР І СУБОТУ
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA"
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

ОКРЕМЕ ЧИСЛО 4 ЦЕНТИ — Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association. — SINGLE COPY 4 CTS.

РІК XXVIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ВІВТОРОК, 21-го ГРУДНЯ 1920. ЧИСЛО 153. VOL. XXVIII. JERSEY CITY, N. J., TUESDAY, DECEMBER 21, 1920. No. 153.

УКРАЇНСЬКІ ВІСТИ.

БОЛЬШЕВИКИ ЗРОБИЛИ ПУСТИНЮ.

(З листа писаного з Черниховець, повіта Збараж до Андрія Мниха у Вестерлі, Р. Ай.).

„Большевики нас нищили 2 місяці. Вони стояли на кватирах по хатах. Забрали в нас все до останної сорочки, не маємо в що вбратися ані взути.

Ми не маємо тут ні матерії, ні соли, ні сірника. Пришліть нам з Америки, чого лише можете. Тепер вже доходять пакунки і гроші".

„БЮТЬ І ПЛАКАТИ НЕ ДАЮТЬ".

(З листа присланого до свояка в Олієн, Н. Й. Свояк не бажає собі, щоби його імя було оголошене)

Доси ліпше нам поводиться, ніж не одному Полякови, бо Поляки саджають по криміналах, бють і плакати не дають. Як би я міг написати так до всіх братів Українців в Америці, то я написав би: Земляки, що проживаєте в Америці, у-пімніться там за нашим українським народом, нехай не закладають на нас ще тяжшого ярма, як було колись. Тепер ми маємо кайдани, ярмо і панщину.

Як зачало шляхецьке військо втікати з Росії, то у нас по дворах почали на глум перемолочувати збіже, а людий почали виганяти на форшпани до колеї зі збіжем і так вивезли пани збіже, а як прийшли большевики, то до решти доїли, а тепер пани хочуть, щоби ми їм давали остатнє зерно на засів".

ЩО ПЕРЕЖИВАЛО УКРАЇНСЬКЕ СЕЛО В ГАЛИЧИНІ.

(З листа присланого до Грунька Музики з Бостону).

Дорогий Братчику. Ти пишеш, що Ти не можеш віднікого довідатися, чи їхати до дому чи ні, то я Тобі напишу тепер. То таке: оден місяць добре, нічого не чути, нікого не видко, ні війска і листи йдуть, і показуєсь, що вже всьо добре; а за тиждень вже всьо боїться, кожде не знає ся де подітись а навіть з тим власним своїм переполохом: чи закопувати збіже, чи лахи; навіть солому муситься ховати заки успокоїться, і таке наше життє. За той час, через той місяць як забрались Поляки і прийшли Москалі („большевики" їх називають) то тілько були 2 неділи, а пан був втік, а то було так зараз по жнивах, і в Підлипцях (повіт Золочів) стояв „трен" на кождім подвірю, стоять коні і брали панський овес і возили для коний, і війско брало, і хлопи брали і мислили, що вже так буде і тато самі були на форшпані 2 неділи. Ми мислили, що Поляки вже не вернуть, але приїхали за 2 неділи, Москалі знова втікли і зараз прийшли Поляки і приїхав пан Коздгайм. Він зразу нічого не казав, але потім війско впало до села і зачало рабувати і забирати войскове, але як не здибали нічого, то брали і цівільний кождий добрий лах і так всьо забирали. Пізнійше, як знов пан зачав питатись за своїм і як хто що панського взяв, а хто видів, то пан за приказом війска покликав всіх на фільварок, то так жандарми били, що аж кров з тих людий плила. За всіх неможу описати, але напишу за одного: Той Антох, що був в Америці, він взяв щось з копу панської пшениці, то як він дістав від пана, то він Ґвавт кричав на ціле село і **не питали, що він Поляк но таки добре били, і так має".**

ЯК НАШІ БРАТТЯ В СТАРОМУ КРАЮ ДИВЛЯТЬСЯ НА АМЕРИКУ.

(З листа присланого до Николи Демковича в Джанет, Па., з Росільної коло Богородчан).

Перед війною ходило близько 400 дітий до школи рано і пополудни. Було нас чотири учителі. А тепер ходять тілько рано і то не хотять посилати. От до чого допровадила війна. У нас стару школу котрій Ви училися, розібрали. А на тім місци в 1914 році зачали будувати муровану одноповерхову чотирикля́сову школу і вже були вибудували до першого поверха і в тім заскочила війна. Я був випровадився до Корчми в Баню, цілу свою господарку лишив на старім місци, а прийшли Мадяри в 1915 році і всю мою господарку забрали, стайню котру був-єм за свої гроші вибудував, розібрали і спалили, а я лишився без нічого. Я казав нерозбирати старого будинку, а будувати коло него на городі, але щож, коли не послухали мене, уперлися на тімсамім місци будувати. І вибудували як спімнув-єм до першого поверха, а війска як прийшли в році 1916 той мур розібрали на декунки. А треба знати, що в Росільній цілий рік була позиція. Ви щасливі, що Вас тут не було. Єслиби я був мешкав в старім будинку, були би мене так не знищили і був бим незволив мур розібрати. Тепер винаймають селянські хати і жидівські на школу.

У нас нема спокою. Як би була Америка не вмішалася в европейську війну, ми були би війну виграли і булибисьмо нині панами на своїй землі, а так зісталисьмо жебраками. Були би нам всі кошта военні і шкоди поплатили а так що вмішався непотрібно Ваш Вільзон в війну, не допровадив до кінця [illegible] на бездорожу. Його наш нарід цілком прокляв, ніде не учуєте доброго слова о нім тілько з проклонами. Ми нині цілком нещасливі і незнати коли то ся всьо скінчить і як ся скінчить. Ми спрагнені того миру як Божого спасення, тай не можемо дочекатись. Єсли не вмішаєся яка держава в теперішну війну то так буде тягнутися в нескінченість. Вільзон вмішався в війну і зробив заколот межи народом, а порядку не зробив. Дав би Бог, щоби иншого президента вибрали в Америці, можеби вмішався в тутейші справи, та завів лад і порядок.

Пишете, що між нашим народом українським ціле безголовє. Так дійсно є, бо нема єдности, а в єдности сила. В теперішних часах найліпше показалося. Дало би ся богато писати, але у нас не вільно. Листи переходять через цензуру. Пишете, що у Вас велика дорожня. Але бо і у нас дорожня. Ваш гріш має вартість у нас, а наш гріш, марки, не мають вартости. Пишете, все що попаде вивозять до Европейських країв. Цікавийем де вивозять, бо ми тут в східній Галичині нічого американського не видимо. Далій пишете, що Вас кортить до Рідного Краю. Вам там мусить бути добре, та хочете бідувати. Я Вам вірю, що туга за рідним краєм є, але щож, коли у нас велика біда, дорожня, неурожаї, війна — гріш по нічому.

Пишуть в наших газетах, щоби тії люди, котрі посилають гроші для своєї рідні до Галичини з Америки, щоби посилали через Земельний Банк у Львові, бо тай найскорше такі справи залагоджує".

ДО ВАС, УКРАЇНСЬКІ ДІВЧАТА!

У Львові перебуває понад 6 тисяч українських дівчат. Нераз серед дуже тяжких обставин приходиться їм вести своє незавидне життє. А много з них придавлені гіркою недолею та позбавлені всякої опіки гине і пропадає у великоміськім багні, а ще більше під ворожим впливом тратить свій обряд та народність.

Щоб запобігти сему лихови, три роки тому основано у Львові осібне товариство Укр. служниць ім. св. Йосифа. Се товариство поставило собі за мету згуртувати всі українські дівчата-служниці міста Львова, опікуватися ними, освідомляти їх, в потребі помагати, посередничити у вишукуванню служби, давати їм правну опіку, одним словом, нести їм матеріяльну та моральну поміч.

Думаємо, що кождий свідомий Українець порозуміє вагу такого товариства, що хотяй серед як тяжких животіє відносин, потрафило вже згуртувати понад 600 членів.

Тепер задумує купити для себе у Львові власний дім, де можна би отворити приют для дівчат, що шукають заняття, гостинні покої для переїзних самітних невіст та сільських дівчат, притім також власну кухню, пральню і робітню.

Ізза того рішився Виділ Тов. ім. св. Йосифа звернутися з горячою просьбою до всіх укр. дівчат в Галичині і Америці, щоб вони своїми малими лептами спомогли так гарну і так дуже потрібну інституцію. Коли би кожда Українка жертвувала на сю ціль тільки одну корону, в короткім часі прийшло би тов. до посідання гарного дому у Львові.

В особливший спосіб звертаємося до наших учительок по селах, доньок священиків, та всіх свідомих Українок, щоб принагідно занялися сею справою.

Гроші просимо висилати на руки Е. Гриньовської, Львів, Глубока 21.

За управу Товариства:
Е. Гриньовська, предс.
М. Заячківська, секр.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

ГУВЕР РОЗПОЧАВ КАМПАНІЮ ЗА ЗІБРАННЄМ ФОНДУ ДЛЯ ВИЖИВЛЕННЯ ДІТИЙ У СХІДНІЙ ЕВРОПІ.

В неділю вечером відбулося велике зібранне в Метрополитен Опера Гавз в Ню Йорку, на якім промовляв Гербер Гувер в імени Ради для Помочи Европі. Головний натиск клав бесідник на конечність ратовання 3,500.000 опущених дітий в середній і полуднево східній Европі через зиму.

На зборах підписано около 650.000 долярів на згадану ціль, а поодинокі жертви виносили від 10 до 1000 долярів. Ці збори це єсть початок кампанії для зібрання 33 міліонового фонду в Америці для виживлення дітий у східній Европі. З того 23 міліони потрібно на харчі і одіж, а 10 міліонів потрібно на ліки і медичні средства. Обчислено, що 10 долярів вистане для одної дитини так, що недільна збірка може спасти життє 65.000 дітий.

ДЕПОРТУЮТЬ 23 КОМУНІСТІВ.

23 комуністів, які були на свободі за запорукою від часу їхнього арештовання ще тамтої зими мають зголоситися до властий на Елліс Айленд в середу, а слідуючого дня вони відплинуть кораблем лінії Кунарда „Імператор" до Росії через Латвію. Після довгих переговорів Латвія згодилася співділати з американським правительством при депортованню большевиків до Росії.

ПОБІЛЬШЕННЄ ПАЛАТИ ПОСЛІВ В КОНҐРЕСІ.

ВАШІНҐТОН, 17. грудня. Републиканські посли, зібрані сьогодня на нараді, переголосували 106 голосами проти 61, щоби ще на теперішнім засіданню конґресу ухвалити законопроект для збільшення числа послів з 435 на 483. Це дало би стейтам одного посла на 219.000 населення.

За конопроект зголосив вже посол Зіґель з Ню Йорку. Коли би він перейшов, то 25 стейтів зискало би свіжих послів, а не стратив би жаден стейт. На тім прирості зискали би мабуть Републиканці на силі.

З НАРАД ЛІҐИ НАРОДІВ.

УКРАЇНА ЩЕ РАЗ ПРЕДМЕТОМ НАРАД ЛІҐИ.

ЖЕНЕВА, 17. грудня. (А. П.). — В дискусії про Альбанію на Зібранню Ліґи делеґат Інман з Індії вказав на те, що принятте Альбанії зробить дуже корисне враження на Магомедан на цілому світі.

Просьбу Азербайджану, України і Ліхтенштайну о принятте в члени Ліґи, відкинено. Тесаме сталося і з Балтійськими державами та з Ґеорґією. Комісія, яка розбирала справу Балтійських держав, оставала під впливом заяви американського секретаря Колбі з дня 10. серпня, що Америка не може зробити ніякого кроку в справі держав, викроєчих з давного російського царства, доки сам російський нарід не скаже свого слова.

АЛЬБАНІЯ ТАКИ ДОПУЩЕНА ДО ЛІҐИ.

ЖЕНЕВА, 17. грудня. — Альбанію вибрало Зібранне Ліґи за свого члена. Льорд Роберт Сесил, представник Полудневої Африки, хоч мав промовляти в імени комісії проти допущення Альбанії, заявився перед Зібраннем за принятем її в члени.

ЛІҐА СКІНЧИЛА СВОЇ НАРАДИ.

ЖЕНЕВА, 18. грудня. (А. П.). — Пятьтижнева сесія Першого Зібрання Ліґи Народів закінчилася сьогодня вечером вибухом краснорічивости після одного з найбільш робучих днів.

В прощальнім слові Павло Гіман, президент Зібрання і др. Джюзеппе Мохта, президент Швайцарської републики сказали делеґатам, що перше Зібранне виказало, що Ліґа есть живим і корисним орґанізмом.

РАДА ЛІҐИ ПОБІДНИКОМ.

ЖЕНЕВА, 18. грудня. (Н. Й. Таймс"). — Останного дня нарад Ліґи осягнула свій вершок боротьба межи Зібраннем і Радою Ліґи о те, хто має мати контролю над Ліґою. Зібранне програло боротьбу. Рада остама контролюючим тілом майже в кождій справі з виїмком права принимання нових членів, яке належить до зібрання.

АНГЛІЯ НЕ ДАСТЬ СЕБЕ ОБМЕЖИТИ НІЧИМ В СПРАВІ МАНДАТІВ.

Вершком побіди була хвиля, коли Зібранне мало приняти резолюцію, щоби держави, які держать краї під мандатом (тимчасовою управою), не повинні їх використувати, або рекрутувати війска з тих земель. Анґлійський представник М. Бальфур встав і заявив, що Британія застерігає собі цілковиту свободу акції в тій справі яко член Ради без зглядy на це, що Зібранне зробило сьогодня, чи коли инакше. Це була що найменьше ясна заява.

Прим. редакції. Отся заява Анґлії може дати Польщі притоку уважати Галичину за край під її мандатом і побирати звідтам рекрута.

З РОСІЇ.

ҐЕНЕРАЛ ВРАНҐЕЛЬ НА УГОРЩИНІ.

БЕРЛІН, 18. грудня. („Ді Цайт"). — Ґенерал Вранґель, відпочавши 6 тижнів по своїм пораженню на Кримі, прибув до Будапешту, столиці Угорщини. На вістку про його прибутте, утворився в Прешбурґу екзекутивний комітет зі збіглих русских еміґрантів правого напрямку, який випрацьовує нові пляни до противбольшевицького походу на велику скалю.

Угорське правительство приняло гостий дуже радо і обіцяло йому всяку охорону. Єсть це мабуть у виконанню французько-угорського договy з перед кількох тижнів, яким Угорщина зобовязалася підперти Вранґеля.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ЗАГОВІР ПРОТИ НІМЕЧЧИНИ.

БЕРЛІН, 18. грудня. (А. П.) — Віктор Кап, русскій совєтський представник в Берліні, працював після інструкцій міністра війни Троцького, щоби ужити всіх сил для викликання революції в Німеччині і скинення теперішнього правительства. Так пише всенімецька ґазета „Дайтше Цайтунґ".

Фотографічна знимка листу Троцького єсть тепер в посіданню міністра закордонних справ Сімонса, каже ґазета і тому вона домагається сейчасового прогнання совєтського представника з Німеччини.

МИР В РОСІЇ, АЛЕ БОЛЬШЕВИКИ НЕ РОЗПУСКАЮТЬ ВІЙСКА.

ЛОНДОН, 19. грудня. — Боротьба устала на всіх фронтах, як про це доносить совєтська телеграма з Москви до ґазети „Дейлі Геральд" в Лондоні. Совєтське правительство не видає вже більше военних звідомлень. Це перший раз панує мир від часу большевицького режіму в Росії. Лев Троцький мав сказати, що хоч Росія не має вже военного фронту і її ніздвідки не грозить небезпека, то вона не може розброїтися.

З ПОЛЬЩІ.

ПОЛЬЩА БУДЕ СУДИТИ БАЛАХОВИЧА.

ДАНЦІҐ, 17. грудня. (Жид. Тел. Аґенція). Польське правительство рішило поставити перед военний суд ґенерала Балаховича, бувшого атамана протибольшевицьких війск в околиці Минська. Тимчасом Балахович буде замкнений в твердині Берестю Литовськім. Таке доносить сьогодня телеґрама з Варшави.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОМІСАР ДЛЯ ІМІҐРАЦІЇ У ВАРШАВІ.

ВАРШАВА 17. грудня. (А. П.). Антін Камінетті, ґенеральний американський комісар для іміґрації, який через кілька днів приглядався тутки відносинам, які мають вплив на еміґрацію, виїхав з Варшави сьогодня разом зі своїм штабом. Він поїде до Праги, а звідтам до Югославії.

ЖЕЛІҐОВСКІ ПРОТИ КОМІСІЇ ЛІҐИ НАРОДІВ.

ВАШІНҐТОН, 18. грудня. — Литовське міністерство закордонних справ вислало з Ковна до свого представника в Америці повідомленнє, що воно одержало достовірні вісти з Вильни, що Желіґовскі плянує спротив проти Комісії Ліґи Народів і тому він перегруповує свої війска в околиці Вильни мимо перемирної угоди. Военні матеріяли доходять до Вильни через Ліду.

„Є раз-у-раз донесення, що Желіґовскі розпічне свій похід около 20 с. м." — сказано в телеґрамі. „Голова його военного штабу хоче пуститися на такий підступ, як сам Желіґовскі".

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 189…

VLADIMIR B. LOTOTSKY, Editor-in-Chief
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

З Канади належить висилати гроші лише моні-ордером, а не паперовими грішми, бо сі стоять в Злучених Державах нисше ціни. При вимині числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.

Телефон Гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланню замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

ГРОМАДИ! ОРГАНІЗУЙТЕ І ЗБИРАЙТЕ ПОМІЧ ДЛЯ ВАШИХ БРАТІВ І СЕСТЕР В СТАРІМ КРАЮ І СЕЙЧАС ВІДСИЛАЙТЕ ІМ! ВОНИ ЖДУТЬ НА ВАШУ ПОМІЧ!

ЧИ ВАША ГРОМАДА ВЖЕ ПРИГОТОВИЛАСЬ ДО ПОМОЧІ ГОЛОДНИМ, ХОРИМ, РАНЕНИМ, ВЯЗНЕНИМ, І СИРОТАМ УКРАЇНЦЯМ В ГАЛИЧИНІ?

ПОДАВАЙТЕ ДО ВІДОМА УСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ЗАГАЛОВИ ЧЕРЕЗ ЧАСОПИСИ!

ВІДОЗВА

ДО ХВАЛЬНИХ УРЯДНИКІВ ГОЛОВНИХ, МІСЦЕВИХ І ЧЛЕНІВ УКР. НАРОДНОГО СОЮЗА, УКР. РОБІТНИЧОГО СОЮЗА, ПРОВИДІННЯ І ПРОЧИХ ЗАПОМОГОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

Високоповажані Добродії:—

Перед минувшою конвенцією У. Н. Союза члени цего Союза і члени других братніх організацій підносили голоси за злукою всіх українських організацій в одну могучу і взивали делегатів майбутньої конвенції, щоби вони старалися всіми силами, аби конвенція дала почин до такої злуки, бо мовляли, натворилось організацій та організаційок, що шкодить і лише розбиває наші сили.

Конвенція У. Н. Союза, котра відбулася в днях 11. до 16. жовтня ц. р. в Філаделфії, Па., пійшла за голосом членів українських запомогових організацій, котрим лежить на серці така злука запомогових організацій; котрим залежить на тім, щоби по їх смерти родина, оставша по них, була обезпечена не лише словами але і на ділі і постановила дати почин до тої злуки та уповажнила шістьох членів, щоби віднеслись у сій справі до Вас, дорогі Родимці, до членів тих організацій, котрі творять і удержують згадані організації.

Чи така злука потрібна і корисна, це полишимо до вирішення загалови членів тих організацій, а чи можлива, це буде також від нікого залежати лише від Вас, дорогі Родимці.

Від себе скажемо лише це: що не числячи самої користи моральної, яку принесе така злука, на українську кольонію в Злучених Державах але й зі сторони матеріяльної злука така принесе обильні користи членам одної великої запомогової організації.

Візьмім лише цей факт: у своїм справозданню фінансовий секретар У. Н. Союза на конвенції заявив, що платня головних урядників і адміністрація за послідних три роки виносила 15.275 долярів. Подумайте лише, кілько добра можна зробити за цю суму гроша і сліз можна обтерти находячимся в нужді вдовам та сиротам, хорим і калікам, членам і нечленам організацій тут і в старому краю, як би счислити подібні видатки всіх запомогових організацій, непотрібно, що так виразимось, видані.

Тому, щоби справу так великої ваги розібрати всесторонно, отсим просимо загал членів українських запомогових організацій забрати слово в цій справі і за посередництвом своїх органів висказати свої гадки.

В надії, що Ви, Високоповажані Родимці, відгукнетесь громадно на нашу відозву, пишемося

з правдивим поважаннєм

КОМІТЕТ ЗЛУКИ З РАМЕНИ УКР. НАРОДНОГО СОЮЗА:

Семен Ядловський, Юліян Павчак, Іван Савчук, Іван Шквір, Стефан Баюс, Дмитро Братусь.

ПРОТЕСТ ПРОТИ ВИЇЗДУ УКР. РЕСП. КАПЕЛІ ДО ВАРШАВИ.

ОТВЕРТИЙ ЛИСТ ДО УКРАЇНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ КАПЕЛІ І ЇЇ ДІРІҐЕНТА, Д. КОШИЦЯ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Турнов, Чехія, 11. жовтня, 1920.

Пане Головний Діріґенте і Панове члени Української Республіканської Капелі!

Півтора року мандрував я разом з вами по світах, співаючи пісню українського народу. Півтора року вірою і правдою, наскільки дозволяли мені сили мої, служив я Українській Державі і Народові. Та тепер мусів я покинути Капелю, бо брати участь в дальшій подорожі — саме до Польщі — не дозволяє мені ні совість моя ані пошана перед зробленим нами досі ділом. Спільність нашої дотеперішньої праці дозволяє мені, а свідомість громадянських обовязків спонукує до того, щоби останню вашу подорож — до Польщі — освітлити перед українським громадянством в звязку з подіями минувшої подорожі та з нашими цілями й надіями.

Ціль мандрівки нашої була подвійна: культурна і політична. Ми мали на меті не тільки показати перед чужими народами красу нашої пісні, але й доказати саме істнованнє нашого народу, здобути пошану для нього, а головне: звернути увагу цивілізованого світу на боротьбу його проти одвічних ворогів: Московщини та Польщі — і привернути симпатії людства на наш бік. Щоб осягнути ті цілі, ми самі і люди від нас виступали з промовами, з лекціями; давали інформації; ширили відповідну літературу і т. ин. Ми не тільки інформували, але й давали урочисті приречення; давали їх перед чужинцями і перед своїми. Як же тепер дивити-муться на нас чужі і свої люди; як ви самі собі в очі глянете, коли ви на прикінці ті урочисті приречення зрадили й потоптали?!

Дозвольте нагадати вам кілька фактів.

Чи згадуєте ви, як приняло нас галицьке громадянство на початку нашої подорожі? Чи згадуєте ви історичний концерт з 15. квітня 1919, в Станиславові, коли Ви, Пане Головний Діріґенте, в імени Капелі урочисто обіцяли перед повною салею Січових Стрільців:

„Боронити українську справу від Москвинів та Ляхів піснею так, як боронить її українське воявтво на полі битви".

Пригадуєте, як потім нам зроблено велику честь: перед нами урочисто маршем перейшло галицьке військо, витаючи в нас своїх товаришів по зброї?

Коли будете ви, панове, переходити побіля польських тюрем — гляньте: **там тепер ще за ґратами сидять і помирають ті, в чиїх ліжках ви спали; хто витав вас хлібом-сіллю; ті жовняри, що чесно і з вірою дивились вам у вічі, проходячи перед вами урочистим маршем.**

Коли будете співати перед новими приятелями „Єще Польска не зґінела", згадайте, з яким завзяттєм співали ми „Не пора Москалеві й Ляхові служить" у Празі, у Відні, — а як плакали ми, співаючи теє „Не пора" разом з українськими Стрільцями на концерті у Німецькім Яблоннім 19. серпня 1920 р....

І того не забудьте, Пане Головний Діріґенте, як в імени нашому обіцяли Ви тоді прилюдно й урочисто:

„Повернути разом з галицьким Стрілецтвом на Львів через Київ!"

Співаючи „Осанна" і „Многая літа" новим друзям у Варшаві, згадайте, з яким сумом і жалем сердечним співали ми у Відні (18. вересня 1919, в церкві св. Варвари) „Вічная память" на панахиді по замордованних Українцях, жертвах польських звірств!

Коли на польських бенкетах будете споживати варшавські страви і пити-мете вино з панських льохів, згадайте про живцем спечених Поляками українських діток та жінок і нехай польське вино в келихах перед вами перетвориться в кров братів наших, Галичан, досі безупинно вашими друзями на землі **нашій** проливаєму.

А як вертати-метесь з бенкету, Пане Головний Діріґенте, хай стане перед Вами тінь замордованого теперішніми приятелями Вашими Остапа Нижанковського, тогосамого, що витав нас з Вами у своїй господі коло Стрия (20. квітня 1919 р.), **того, що цілуючи, благословив Вас у світову подорож...**

Може все те згадається Вам, і коли звичайні **людські** (не артистичні) почування не чужі Вам, то чи не запечуть Вас огнем оті передсмертні поцілунки справжнього українського громадянина і патріота??...

От через усі оті спогади, через ті обіцянки, й не сила мені **разом** з вами продовжувати подорож чи **на** Польщу, а хоч би **через** Польщу.

Одна пісня тепер мені на душі. Це та стара, жидівська, що зветься „На ріках Вавилонських"...

„Дщи Вавилоня окаяннная!" — отсі слова запеклися на серці українського народу. Як же ви заспіваете його пісню тепер на землі чужій? І як одречетесь од слів і од діл ваших? Во істину — тричі півень не проспівав ще, а ви вже хочете одректи ся від того, що робили й говорили.

Колиж і далі — за Польщу — помандруєте ви, то чи співати-мете далі знов „Не пора"? Хтож вам тоді повірить? І яку пошану мати-ме світ перед українським народом, котрий ви **так** репрезентуєте? Чи вистарчить вам одваги з ясними очима повернути до дому?

Я на теє не маю ні сили, ані одваги. Тому й не можу далі іти з вами.

Та не в особистих симпатіях і почуваннях річ! Злочином є плямити той прапор, що так високо й обережно несли ми світами досі!

Сервілізм, безпрінціпність, демагоґія, дволичність і трусість, брак самоповаги особистої і національної — отсе були підвалини, на яких будувалося наше внутрішнє життє. Та хотяй страшна малоросійщина розїдала нас із середини, все те можна було знести доти, доки на зверх — для людий, перед широким світом — ми були чи не одинокою за кордоном установою, що високо тримала український прапор.

І от тепер ви схиляєте його перед чоботом, що не тільки безправно потоптав нашу землю, але й брутально топче з неустанною люттю найсвятійші, найбільш людські права нашого народу! Во імя чого се робиться? За яку сочевичну юшку продаєте ви попередні заслуги наші? Або може з вас є хоть одна наївна душа, котра надіється, що піснею своєю пробудите ви людські почування в одвічного ворога, і що через ваші співи випустять бодай одного нещасного брата вашого з польських казаматів?

Колиб те чудо сталось, то нехай осуд і неслава впадуть на мене, що не по правді осуджував вас! Нехай стану я перед суд людський! Докиж того немає і не буде, все **ви** нести-мете на собі відповідальність за те, що одним свідомо доконаним вчинком зруйнували з таким тяжким трудом здобуту нами від людий не тільки **славу для Капелі,** але й **пошану для народу українського!**

Віктор Андрієвський,
колишній член Укр. Респ. Капелі.

Софія Колодіївна,
бувша співача У. Респ. Капелі.

ІДЕЙНІ ЧИ БЕЗІДЕЙНІ?

Найлекше не дати помочі голодному і вмираючому.

Є люди, котрі вибирають тільки такі річи, що є найлекші. З таких людий нарід ніколи не мав користи. При їх помочі не можна ані збудувати організації, ані держави, ані боронити сеї держави перед ворогом. Такі люди є самолюби. Жиють лише для себе. Значить те, що зароблять, зїдають, і на тім конець.

Але є люди, в котрих є висша гадка і висша ідея; котрі люблять свій народ і його волю, без огляду, чи вона свобідна та воля чи вона закута; котрі жиють тим, чим живе весь народ; котрі жиють і переживають не лише його щастє але і його нещастє, його біль, його терпіння; котрі люблять свій народ найбільше тоді, як він в терновому вінку, розпятий на хресті, отікає кровю із ран.

Ті люди, як жиють для себе, то тільки тому, аби могли посвятитися для свого народу, для його ідеї.

Значить — се **люди ідейні,** люди, котрі стоять висше від тих, що приходять на землю тільки на те, аби зїсти певну скількість поживи і відіспати певну скількість часу і на тім замкнути своє життє, чи радше животіннє.

Такі люди ідейні — се творці великих і величних діл.

Всякі інституції народні, які денебудь повстали, повстали заходом людий ідейних.

Всякі великі пориви, які конинебудь в історії були, були заходом людий ідейних.

Люди освободжувались тільки посвятою людий ідейних. (Звичайно, ідейні люди окуплювали своєю кровю і життєм також освободженнє і людий безідейних).

Могили галицьких жовнірів, якими застелена і наша Галичина і, наша київська Україна, а які є безсмертним шляхом народу до волі, — се могили людий ідейних.

Ті українські галицькі жовнірі-сіроманці, як з крісом в руці вмирали на рідній землі від кулі ворога, таку собі думку думали, що вони не вмирають даремне, бо їх могили нашепчуть дітям їх, аби взяли в руки нові кріси і бились далі за те, за що їх батьки полягли. **Вони вмерли на те, аби їх ідея, ідея цілого народа, — жила.**

Ми можемо сказати, що ціла наша Галицька Україна складається з людий ідейних (є виїмки; є люди безідейні, але виїмки всюди є і їх не треба числити до свідомого загалу).

Вона, маленька країна, видала сотки тисяч борців і завзятців.

А де вони є?

Може чверть міліона тих ідейних борців в могилах, чи то від куль, чи то від пошестий. Вже не жиють, хиба в гадці бідного народу, котрий може тепер тільки й тим живе, що він непобідимий, коли тільки видав синів найідейнійших!

А решта?

Одні конають в польських вязницях; другі з голоду вмирають на рідній землі, за те, що занадто полюбили її волю, яку Лях-наїзник прийшов і потоптав.

А ще інші розсипались по широкому світі. **Бо де сьогодня нема наших Галичан? Може нема краю, де би їх не було! І дивно може декому, що такий малий край, а засіяв своїми вигнанцями цілий світ!** Але то тільки свідоцтво сили того надміру слабого і бідного краю. То доказ, що та сила се огонь невгасимий. Се знак усім, і синам Галичини і її ворогам, що того бідного народу ніхто не зборе.

Бо він ідейний, і невмирущий як його ідея.

Хто хоче побороти той нарід, мусів би наперед побороти його велику ідею. Але такої сили немає.

А ми Українці в Америці, в Канаді, в Бразилії — чи ми не Галичани?

Чи нам близкий той бідний а гордий на свою любов до волі український нарід Галичини — чи може далекий як те море, що нас ділить?

Чи той біль наших ідейних братів не міг би перейти тої віддалі, аби дійти до нашого серця?

Чи не могли-б ми нині сказати нашим браттям і сестрам в бідній, нападеній, світом забутій Галичині, що ще ми з ними?

Чи не могли-б ми нині подати їм руку як брат братови, як Українець Українцеви, як Галичанин Галичанинови?

Аби вони знали, що хотяй вони невільні і бідні, то ми мимо того на них не забуваємо, ані їх не цураємося; але може радше ще більше їм хочемо помогти, бо знаємо, що й так треба?

Нині, перед Різдвом Христа, котрий жив і вмер на хресті за ідею, за правду, і в її імя воскрес у славі; і перед роком новим, котрий несе життє нове не лише людям але й народам, — спитаюмося у своєї совісти:

Чи ми, еміґранти з Галицької України, всі разом і кождий з нас зокрема, беремо участь у визвольній боротьбі нашого народу в нашій Галичині?

А тою відповідю ми рівночасно дамо відповідь на питаннє, поставлене в заголовку сеї статті.

Наша ґазета не хоче відповідати на се питаннє, але кождий з нас чейже вартий самий за себе відповісти перед собою, перед українським загалом в Америці і перед старим краєм.

ЩО РОБИТЬ УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В ШИКАҐО?

Шикаґовцям серце не закаменіло. — Сього року післали $10.000 до старого краю.

(Дописі „Свободи").

I.

Послідними часами читаємо в українських часописях про застій між американськими Українцями на полі народнім, і поклики до закладання Комітетів помочі рідному краєви. Вслід за тим орґанізуються окружні комітети в Ню Йорку, Бостоні, Филаделфії й інших місцевостях. Хотяй пізо, всетаки радіти треба, що початки вже робляться.

На часі і корисно, здається, буде подати для ширшого загалу, що зробили шикаґовські Українці в часі того застою.

Чи з вирахування, чи може з яких інших причин, тутешні передові громадяни предвиділи сю заверуху, а відтак бездільність, длятого перед роком зорґанізувався **Всеукраїнський Окружний Комітет в Шикаґо й Околиці** з репрезентантів майже усіх тутешних українських орґанізацій. Сей Комітет зачартеровано і рекордовано в стейті Іллиной і він має свій статут.

Заходом Комітету до сього часу скликано 13 віч, уладжено 8 відчитів і концерт. Стало і систематично збирається жертви **і сього року вислано до старого краю $4.921.90.** З того до Українського Горожанського Комітету у Львові $1.956.75; українським вигнанцям і бідакам у Відні $1.717.00; українським інвалідам і бідним в Чехії $1.148.-15 і до Коломиї $100.00. Коли додати до того около три тисячі долярів, котрі вислав **др. Володимир Сіменович** виключно від Шикаґовців на Український Червоний Хрест та інші льокальні пересилки, **то в біжучім році шикаґовські Українці вислали до старого краю близко десять тисяч долярів.**

Також висилано телеґрами і петиції до Парижа на мирову конференцію, до Вашинґтону і до Ліґи Народів у Женеві.

Розуміється, не треба певнити, що ми шикаґовські Українці вже тим сповнили весь свій обовязок. Далеко від того. Але всетаки тоді як інші сварились і билися за Федерації і Комітети, а нічого путнього не зробили, ми тихонько і скромно помагали нещасним нашим рідним в старім краю.

Зорганізованнє Окружного Комітету в Шикаґо дало захист бувшим щирим а навіть і фанатичним прихильникам Федерації і У. Н. К.

Нема сумніву, що утримати Комітет з Українців з ріжними поглядами політичними і переконаннями релігійними вимагає зручности, витривалости і розважної тактики. Між нами Українцями, як розпічнеться що, то або спалахкотить як солома, або сейчас повстануть інтриґи, роздори і т. п. Не обійшлось без того й у нас. Деякі наші християни, хронічно хорі на авантурництво, починали вже кириню. Та Господь, чи хто там, прислав до Америки **проф. Івана Боберського.** Екзекутива Всеукраїнського Окружного Комітету в Шикаґо використала сю нагоду вчас. Запрошено проф. Боберського, уладжено кілька відчитів в ріжних громадах і сим не тільки, що відвернулось нову галабурду, але навпаки, — **люди зобачили як в зеркалі, яка наша „політика" в Америці пуста і смішна і як мало ми зробили для нашої Вітчини, в порівнанню з нашими братами в рідним краю; переконались, що „най пропаде незгоди проклята мара", і тим енергічнійше взялись до помочі жертвам війни.** Вслід за тим повстають **льокальні комітети,** і сі, а також товариства і братства збирають і пересилають гроші там, де їх треба. І хотяй, як сказано, є і льокальні комітети, однак не роблять вперекір другим, а радше переганяються у збірці і поширяють досягненнє більших мас людий.

Та бо навіть і большевики наші мабуть чи не мудрійші від Ваших. У нас не тільки що не перешкаджають, а то й самі, час від часу шмарять пятку а навіть і десятку і кажуть: „голодного накормити і нагого приодіти" без огляду, чи він робітник, чи піп, чи „пан".

Як так дальше поведеться, то незабаром ми усі тут грішні, над озером Мишиґен, станемо „істами" і будемо дбати аби голодним дати їсти. Тільки передівсім будемо Українцями.

М.

II.

В часі великої мертвечини на народній ниві між Українцями на американській іміґрації, шикаґовські Українці сповнили частину свого народнього обовязку.

В часі, коли в других місцевостях сварилися, шикаґовські Українці помимо всяких трудностий помагали старому краєви.

У нас істнує **Всеукраїнський Окружний Комітет на Шикаґо й околицю,** котрий зістав заснований перед роком, з представників всіх тутешніх наших товариств.

Сей Комітет улодив кільканайцять віч, кілька відчитів і послідними часами концерт в треті роковини проголошення независимости української республіки. А що найважнійше, **вислав около $5.000 на поміч сиротам та інвалідам в старім краю.** Коли вчислити і ті жертви, котрі вислано всякими льокальними товариствами, то **загальна сума на Шикаґо сягне до 10.000 долярів.**

На тім шикаґовська громада не зупиняється, а дальше буде сповняти свій обовязок для нашого старого краю.

Коли би в кождій місцевости наші браття пійшли слідами Шикаґовців з помочию рідному краєви, то певно виратуємо неодну сироту і каліку з голоду і нужди.

Н. М.

III.

Заходом Всеукраїнського Окружного Комітету в Шикаґо уладжено дня 28-го падолиста **торжественний концерт в треті роковини проголошення независимости Української Народньої Республіки.**

О. Н. Струтинський в передмім слові переповів історію українського народа; вказав на його хиби, злидні і гнет в минувшині, переконуючо доказував, що найболючійшою нашою стороною завсіди були і є партійні невгоди і роздори. Однак як порівнати й інші народи — казав він, — то і у них було таксамо, доки не переконалися, що всякі злидні і ярма сильнійших держав скинуть тільки тоді, як злучаться усі до двигнення власного народа і збудовання своєї держави. Таксамо і наш народ переживає ту болючу рану-незгоду. Зближається час, і ми пізнаємо наш блуд; пізнаємо, що тільки в єдности сила і всі в злуці проженем рабівників з нашої землі і незабаром уся Україна торжественно буде святкувати сей великий для нас день.

Знаменито вишколений панею **Гриневецькою** Хор ім. Лисенка і Українська Банда під проводом **Ів. Барабаша** виконали точки концерту.

„Завіщаннє" співав хор мішаний; „Коли розлучаються двоє", дует, співали п-на Винярська і п-ні Кошинська; „Наймит", поема Ів. Франка, деклямував Ст. Мусійчук; дует на фортепяні грали панночки Кореньовські; „Дніпро реве" співав хор мішаний; „Верніться сни мої", сольо, співала пані Кошинська; „Не плакати нам", співав хор мужеський; „Вечірня зоря", виняток з опери „Тангайзер", сольо тромбонове, п. Ів. Барабаш; квартет, співали панна Винярська, пані Кошинська, Заблоцький і Моцьо; „Біля Хреста", деклямувала панночка А. Кореньовська; „Гуляли", співав хор мішаний. При кінці хор і гості співали „Вже воскресла Україна".

Хотяй на концерті були немилосерні критики, однак чути було вдоволеннє і повне признаннє хорови, солістам, декляматорам і Банді, за що певно передівсім належало-б подякувати пані Гриневецькій і п. Барабашеви за невтомний труд і патріотизм. Тільки більше таких концертів, а гості певно будуть.

П.

ДО ВП. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „СВОБОДИ".

„СВОБОДА" БУДЕ ВИХОДИТИ ВІД 1-го СІЧНЯ 1921 р. КОЖДОГО ДНЯ.

З тим днем входить в життє і нова ціна передплати. Вона виносить: **в Злучених Державах: на рік $7.00; на пів року $3.75; на 3 місяці $2.00; в місті Джерзи Сіти, до Канади, Бразилії і Европи: на рік $10.00; на пів року $5.00; на 3 місяці $2.75. Кождочасна зміна адреси 10 цнт.**

Прислані передплати після старих цін протягом останніх трох тижнів місяця грудня, будуть зараховані як нові передплати на дневник.

Просимо всіх дотеперішніх ПП. Передплатників „Свободи" поновити свої передплати вже після цін дневника, які подано повисше. Ті всі ПП. Передплатники, котрим передплата кінчиться протягом місяця грудня а котрі відновлять її, присилаючи певну суму тепер, будуть зараховані з 1-шим січня 1921 року, а числа двідневника, які вийдуть ще протягом сего місяця будуть вислані їм додатково.

Тесаме відноситься і до **нових передплатників,** які пришлють передплату протягом грудня.

Передплатники, котрим передплата виходить доперва в слідуючім 1921-ім році, дістануть за остаючу їм передплату відповідне число дневника до часу, про який їх повідомиться осібним повідомленнєм пізнійше.

Видавництво У. Н. Союза „Свобода".

У ВІДПОВІДЬ Д-ІЄВИ ЛОБАСОВИ.

(Допись „Свободи").

У статті п. з. „Дещо про поміч старому краєви" в 149-ому ч. „Свободи" д. Лобас з Торнерз Фолз, Месс., ганьбить мене за мою допись в 145 ч. „Свободи".

Д-ієви Лобасови скажу, що на рідний край давав я і даю те, що можу. Не ходить о самохвальбу, бо коли чоловік сповняє народній обовязок, то хвалитись нема чого. Однак в однім признаю д-ієви Лобасови рацію: **що між нашими священиками можна начислити пару десяток таких, що не дали цента на поміч голодному народови, а можуть дати.** Чи не дають через „сребролюбіє", чи з байдужности, — не знаю. Але дають і не збирають і не дбають, чи в краю нарід вигине з нужди і голоду. Встид і ганьба!

А щодо Риму, то я жалію, д-ію Лобас, що Ви й за се мене чешете, а я не можу так відповісти, як бажалось би. Чи Рим чужий нам, чи ні, в се не входім. Але фактом є, що Рим має моральну силу. І коли тої сили не жалує на піддержуваннє Ляхів, то не повинен і про нас забувати! Ніде правди діти, Рим нас трактує як попихачів. Але і ми винні. Бо ми не впоминались о се, що нам належиться. Тому я таки придержуюся свого проекту, **щоби наше духовенство зажадало від Риму, аби і за нами трохи обстав; щоб за Ляхів-горлорізів не наказував в церквах молитись і щоби злодійській ляцькій шляхті не давав моральної підмоги.**

І хотяй між нашим духовенством є чимало людий такої-самої гадки, то треба із соромом признати, що духовенство боїться в тій справі заговорити сміло й отверто. В собі мнуть і душать слушне обуреннє; шепчуть на ухо слова протесту і то зі страхом і „трепетом". Хиба треба потішати себе надією, що ще таки прийде день, коли наше духовенство стане трохи відважнійше. Коби лиш скоро.

Священик.

ДОБРИЙ ПРИКЛАД.

Треба признати, що Др. Стефан Гриневецький, лікар з Шікаґо, Ілл., здобув рекорд. Серед загальної зневіри, неохоти і байдужности до всякого доброго діла він дав сто (100) долярів на Рідну Школу в Галичині.

Скаже дехто: „Дав, бо має з чого дати".

Не знаю маєтку Дра. Ст. Гриневецького. Але я певний, що є сотки Українців в Америці, богатших від Др. Ст. Гриневецького. Є богаті бизнесмени, священики, лікарі, адвокати і богато інших людий з ріжних професій, — а мало хто з них загалом дав щобудь на народню ціль. Впрочім, кождий після спромоги. Як хто не має 100, на народній дар, то має 50, 25, 10, 5, або хоч 1 доляра, але нехай дасть. В тім власне річ, щоби дати після спромоги і совісти.

Може жертва Дра. Гриневецького буде добрим початком і прикладом для тих, що можуть, а доси сього не показали.

Побачимо незабаром.

Др. С. Демидчук.

НОВІ КНИЖКИ.

Зміст ілюстрованого календаря „Дніпро" на 1921 рік.

Чотири хвилі з життя Тараса Шевченка, (Лг Ст.) — Смерть Шевченка, вірш А. Навроцького. — Значіннє Шевченка для України. — Жінка в Шевченковій поезії (Вол. Дорошенко). — Смерть чумака, Т. Шевченко. — Полтавська битва. — Жовті води, історичне оповідання Омелька Островського. — В похід на Жовті Води (Василь Щурат). — Любов до України, вірш П. Петрова. — Київ. — Воскресла Україна, вірш Ол. Неприцького-Грановського. — Чи Львів польське місто? — З циклю: Мій край, вірш Ром. Купчинського. — З львівських вражін, вірш. — Чого мені тяжко? (О. Логин). — В Перемишлі, де Сян пливе зелений, вірш І. Франка. — Перемиль українська твердиння. — Зрадникам, вірш Осипа Логина. — Рідна земля, вір О. М. — Сумна доля Буковини, вірш Віри Чередарик. — Гуцули. — Гуцульські думки, вірш Д. Осічного. — Не здурила, вірш Осипа Логина. — Лемки. — Прийшла пора, вірш Ол. Неприцького-Грановського. — Святий вечер у заточенця (Тимко Перейма). — Колядки, вірш Б. Лепкого. — На втечі, вірш Я. Вільшенка. — Невольникови в Різдвяну ніч, вірш Косаченка. — На дорогу життя, Бст. — В пяті роковини смерти Івана Франка. — Над могилою Ів. Франка, вірш Осипа Логина. — На суді, вірш Івана Франка. — Ляхам, вірш Івана Франка. — Суспільна симпатія.—Нема косарів, вірш др. Гавр. Костельника. — Половий пролєм в штуці і літературі, Ів. Ющишин. — Чому сумуєш? вірш М. Романчина. — Що се таке жите? Артур Брізбейн. — З поля штуки, Даніель Френч і його памятник Мельвіна, Статуя Лінкольна і статуя „Память". — Христос Воскрес, вірш Ол. Неприцького-Грановського. — На Великдень, вірш О. Ш. — Великдень поневолених. — З відправи, вірш Л. Л. — Обливаний Понеділок. — Де могили? вірш Осипа Логина. — На цвинтарі, вірш Вол. Тимочка. — У чужім краю, вірш Ф. М. С. — Перша Українська Бриґада в Німецькім Яблоннім, в Чесько-Словацькій Республиці. — Рана, Микола Мельник. — З недавно минулого, Галя Скварко. — Шельвах, Рекрут, Дезертир, вірші О. Ю. Федьковича. — Кинула свій край, Петро Соха. — Молитва за поляглих, Мих. Яцків. — Мати до сина стрільця, вірш Петра Карманського. — Героям, вірш О. М. — Не верне, І. І. — Три царі. (Казка з далекого сходу). — Коли земля буде перелюднена. — Добродійний вплив сонця. — Нема, Богдан Лепкий. — Батько і син, вірш Б. Лепкого. Дівчина з квітками, Б. Лепкий. — Богдан Лепкий. — І на роботу есть свій час, Б. Лепкий. — Два погляди на японські женщини. — Станем за волю в смертельний бій, вірш Осипа Логина. **Жіночі Вісти:** Наші цілі. — Домашнє господарство. — Будь доброю матірю. — Жінка не яко матір але яко невільниця родини. — Українська поетка Христя Алчевська. — Подруже на поготівлю — Легкодушність при заключенню подруж причиною розводів. — Чи раз лише кохаємо? — Горить моє серце, вірш Л. Українки. — Яку вартість для женщини має краса. — Освідомлюваннє дітий. — Жіноча краса. — Спосібности мущин і женщин. — Про жінку, що дуже любила чоловіка.

Кождий Українець, котрий схоче мати книжку, яка цілий рік буде прикрасою його хати, купить собі календар „Дніпро". Календар не лише богатий змістом, але артистичним виконанням добором ілюстрацій та орнаментики перевисшує всі подібні видавництва.

Ціна календаря $1.00 разом з пересилкою.

Замовлення приймає:
JOSEPH SILETSKY,
205 Grand St., Jersey City, N. J.

„ПОЛІТИКА" НА КОРНЕРІ.

(Допись).

(Правдиве).

Кум Гаврило (до кума Кирила): Гей, куме, знов зачинають збирати таляри.

Кирило: Ая, куме, зачинають. Відав, щос зберуть.

Гаврило: Та щур, жи зберуть. Збирали і збирають і дідькова мама знає, де ті таляри йдуть.

Кирило: Аво, то не знаєте. Політикери хочуть гроші.

Гаврило: Аякже. Політика тай політика. А ти, хлопе, давай і давай, аж з тебе душу жене.

Кирило: Ніби то каут, жи на старий край, аби давати. Там каут голод і холод і хороба.

Гаврило: А хто то, куме, знає, де ті гроші йдуть, чи на старий край, чи чортови в зуби.

Кирило: Та де то вже вірити кому. От брирають, аби панки мали шо красти.

Гаврило: Ото правду кажете. Ніби на старий край нашо гроші. Казети пишуть, жи там біда, але казета все бреши. Повідають, жи ті панки, жи казету пишуть, то сім років вчуться брихати.

Кирило: Мусить таки так. Бо як випише то так масно, жи гадаябись, правда праведенна.

Гаврило: Таки так. От дай ми на то старий край. Якби така нужда була як казетники пишут, то всі би вимерли як миши. Або каут, ніби жи Ляхи замикають людий до криміналу. Та деде то може бути, жиби невинного саджили до Іванової хати? Певне, жи злодія то замикають.

Кирило: Ая, ая. Таки ті Поляки не такі злі пани. О я в свого дідича служив, то добрий був панок. Бігме ну!

Гаврило: Ніби пишуть казетники, же треба там сироти в краю годувати. Або я їм винен, жи вони сироти?

Кирило: Або дайми нато вдови. А я звідки приходжу чиї вдови годувати?

Гаврило: Або студентів каут спомагати! Чисте скаране. Як не має що їсти, най йде до роботи так як я, а як му забаглося штудерувати, то най зо штудерунку жиє.

Кирило: Ги-ги-ги! Ото правду кажете, куме, бігме ну. Вже досить з нас надерли шкіри на всяку жебранину. Досить! Більше не треба.

Гаврило: А ви, куме, кілько дали на ті політики?

Кирило: Та я таки нічо не дав, нема дурних. А ви кілько?

Гаврило: А я тиж нічо ї не дам. Можебисьмо пішли трохи тее — во?

Кирило: А по кілько дрінк?

Гаврило: Три кводри келішок, чиста як сльоза, але файна, жи ни годин відірватись.

Кирило: Комаи, кінєм си по три, або як ся вдасть.

Гаврило: Ото мудра політика. Випити, то до здоровля прийде. Шкода центи жебракам давати, як горівка така дорога.

АНАЛЬФАБЕТИЗМ І „БИЧИЙ" ГУМОР.

(Допись з Шикаґо, Ілл.).

Гумор нераз добра річ для чоловіка. Годі чоловікови все бути надто поважним. Годі бути все сумним. Кожний любить послухати доброго жарту і посміятись та повеселитись. Деякі навіть говорять, що сміх і веселість найкращий лік на недугу.

Тому бачимо у чужих народів гумористичну пресу. Знайдем чимало жартів в кожному американському дневникови; в журналах; є тижневики і місячники в англійській мові присвячені гуморови і сатирі. Такі видавництва мають чимале число передплатників і покупців.

В нас-же сущних гумористичних видавництв покищо нема. Є дві ніби-гумористичні шматки, але за гумором в них не шукай. Людці, що їх видають, мабуть думають, що гумористичну ґазету може видавати який небудь шевчина, якому до редакторства так само, як волови до карити.

Є така одна шматка в Шікаґо. Окликує себе шумно а гучно: Ukrainian Humoristical and Scientific semimonthly. По нашому це значить: Український гумористичний і научний дво-тижневик.

Ще ніяка гумористична ґазета не називалася научною. Тільки в нас Українців можна подибати такий дивогляд. Чужинцеви аж стидно показувати такий „Humoristical and Scientific semi-monthly", бо він сейчас розсміявбися на вид такого чуда. Розсміявбися, бо такого слова як „humoristical" в англійській мові нема. Коректна назва булаб „humoristic". Розсміявбися, що затабачений „humoristical" редактор зве свою ґазетку „Scientific". Кождий тверезий чоловік знає, що від science, від науки до гумору трошечки далеко.

Але як „humoristical" то хай буде вже й „humoristical". Шевцеви здається, що англійську мову можна так краяти як шкіру.

За тим гумором будемо шукати пізнійше. Покищо подивімся за одним зернятком науки в тім „humoristical and scientific semi-monthly".

Під рукою в мене згадана „ґазетка" з Шікаґо з дня 1-ого грудня с. р. Дивлюся за наукою, шукаю, хочу чогось навчитись — нема. Це впрочім можна побачити з заголовків.

Перейдімо ті заголовки одел по другім. На стороні другій тої „ґазетки" є так звані телеграми. Отже: „телеграми Загенції (?) Івана Голодриги. Геркімер, Н. П. сучкою". Телеграфісти українського походження винайшли спосіб слати телеграму сучкою. Ну, чи не науковий спосіб?

Підім дальше: „З Елмайри. Пятниєвим бичівном. Новий пуп. Парафіяльна коза. Хирчило і кадило. Нова опанча. Закурило, Згінники. Євангеліє і капцук. Мувінг пікчер. Елміра, Н. П. (Телеграма польською ковбасою). Бофало, Н. П. (По кооперативнім шнурку)" і т. д. і т. д.

Правда, як то все пахне наукою і просвітою?

Дальше йде обширна научна статтяп. з. „З мудрощів дурного Стеця". Прошу, чи не наука?

Відтак слідують такі самі „научні" дописи, а за ними знов научна статтяп. з.: „Найновійше чудо під козячою горою", в якій „вчений" письмак широко розписується про штани. За цим іде сторінка переповнена моральною гнилю зпід пера здичілих вандалів, а між нею мудрий „редактор" помістив поезію Бориса Грінченка п. з. „До праці". Між брудом і порнографією „вчені" редактори від humoristical and Scientific Semi-monthly" містять твір визначного українського письменника і діяча.

А ще цікавійше буде прослідити, якою то українською мовою пишуть редактори від тої „вченої" ґазети. Виберім такі українські слова з першої сторінки: **моцар** — по українськи: силач.

Дальше: попри науковий термін: шляк трафив, знайдемо такі „українські" слова: презус (мабуть від польського: презес); **прадзядя, замісць** прадіда; оглядують, замісць оглядають; троготельний — з російського трогательний; ест, замісць є, або есть; з дньом, замісць з днем; хиснованя, замісць хіснования; свойствами, замісць прикметами; шванк — з польського szwank і szwankowac; бішеньство, такого слова нема в ніякій мові; плюгавстами, замісць плюгавствами; нюхтять, замісць нюхають; приєтелів, аякже приєтель, а не приятель, пане редактор від „Оси"; натіганя, замісць натягання; каждої, замісць кожної, або кождої; циль, замісць ціль; пролетаряту, замісць пролетаріяту; статії, замісць статі; живцьом, замісць живцем; вопроси, замісць питаня; справозданя, замісць звіту; суть, замісць є, або есть; карера, замісць карієра; „житте з його наслідниками", — що це за наслідники життя, пане від humoristical and scientific semi-monthly?

І так в нескінченість ріжуть шевці в „humoristical" ґазеті українську мову ще гірше чим чужу. Незнанне чужої мови ще можна чоловікови вибачити. Але незнання своєї мови чоловікови, що береться редаґувати „наукову" ґазету, вибачити не можна. Коли хто береться редаґувати ґазету, він крім потрібного образовання мусить знати мову, в якій ґазета редаґована.

Однак з редаґовання тої „humoristical and scientific" шматки пізнати, що її редактор може бути добрий на шевця, але ніколи на редактора.

Гумору очевидно в такій „humoristical" шматі нема. Є глупі, злобні, хуліґанські напади. Є порноґрафія і погань, за яку треба соромитись. Є незнанне і „бичий" гумор. І той „бичий" гумор перемінює людий в скотину, без чести, без поваги, без пошанівку для людського чуття.

Озерянський.

Нас ждуть, що знову ми прилинем
На рідні села і міста;
Що ми ярмо з народу скинем
І матір знімемо з хреста.

О. Олесь.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Николая, від. 106, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 26. грудня, в гали церковній, зараз по Службі Божій. Проситься всіх членів, аби зійшлися, бо є богато справ до полагодження та вибір нового уряду. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт. Довгуючі члени мають вирівнати свої належитости, бо в противнім разі зістануть суспендовані. — М. Паславський, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Тов. „Запорожська Січ", від. 347, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 26. грудня, о годині 1-шій пополудни, в гали церковній при ул. Сентер Ґров. Кождий член і урядник обовязаний явитися на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Буде касовий звіт, а відтак вибір нового уряду. Будеться принимати нових членів до У. Н. Союза за 50 центів вступного, а до товариства без вступного. Урядники і члени повинні приєднати нових членів до товариства і до У. Н. Союза. Котрий член не явиться на тім мітінґу і не вирівнає своєї належитости, заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — И. Годяк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Свобода", від. 194, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 2. січня, о годині 3-тій пополудни, в гали під ч. 349 Вест 38-ма улиця. — І. Витак, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 159, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 26. грудня, в церковній гали при 7-мій улици. Всі члени мають на тім мітінґу явитися, бо будуть дуже важні справи до полагодження, як вибір нового уряду й инші. Котрий член не явиться, заплатить кару $2.00, а урядник $5.00. — І. Ткач, секр.

ОЛІЄН, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 363, подає до відома, що на річнім мітінґу дня 11. грудня вибрано отсей новий уряд: І. Мацкула, предс.; М. Сеник, заст. предс. і опікун дітий; І. Базів, секр.; М. Луцишин, заступ. секр.; С. Луцишин, кас.; Д. Мішанець, заст. кас.; П. Пилипів і А. Напорадний, контрольори; І. Мішанець і І. Кліщ Швер, доглядачі хорих; О. Іванців, капітан, Н. Леськів, прапорник; Г. Підскальний, бібліотекар. — І. Базів, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 26. грудня, в гали Онущака, о 1-шій годині пополудни. Всі члени мають явитися, бо буде вибиратися нових урядників. Напоминається довгуючих членів, аби вирівнали свої довги, щоби було можна вирівнати рахунки і передати книжки новому урядови в порядку. Недбалих членів покарається після статута. — А. Чепеляк, секр.

КАРНЕҐІ, ПА. Бр. ім. Тараса Шевченка, від. 384, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 26. грудня, зараз по Службі Божій, в парафіяльній галі під ч. 220 Джейн стр. Всі члени мають явитися на тім мітінґу, бо буде вибиратися новий уряд. Котрий член не явиться, заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. Будеться приймати нових членів без вступного. — Д. Чепіль, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Димитрія, від. 301, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться дня 1. січня 1921 р., о годині 9.30 перед полуднем. Урядники здадуть свій звіт з цілого року. Кождий член має явитися на тім мітінґу, а котрий не явиться, заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. Буде вибір нового уряду. — П. Коваль, предс.; Н. Слівінський, секр.

МЕЙФІЛД, ПА. Бр. св. Василия, від. 185, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 26. грудня, о годині 1-шій пополудни, в гали парафіяльній. На тім мітінґу старі урядники мають здати звіт за цілий рік. Буде вибір нового уряду. Проситься всіх членів, аби явилися на тім мітінґу, бо котрий не явиться, заплатить $1.00 кари, а урядник $2.00. Проситься членів, аби привели хоч кількох нових членів до братства і до У. Н. Союза. Ще раз напоминається всіх членів, аби прийшли на той мітінґ, аби всі знали, що доси зробилось і що мається дальше робити, щоби потім ніхто не казав, що нічого не знав, бо не був на мітінґу, а потому ходить помежи других тай судить урядників, що вони всьо роблять, а члени нічого не знають. Отож най межи нами таких не буде! — Д. Швед, предс.; А. Процанин, кас.; П. Швед, секр.

ЛАНКАСТЕР, Н. Й. Бр. св. Василия, від. 87, вибрало на річнім мітінґу слідуючий новий уряд: Н. Трояновський, предс.; І. Нестор, заст. предс.; Л. Курило, кас.; А. Зучидло, заст. кас.; В. Максимик, секр.; К. Купео, заст. секр.; С. Кінь, Н. Максимик і Т. Кінь, контрольори; В. Ямельський, доглядач хорих; В. Масляник і П. Смільницький, прапорники; М. Котанський, капітан; А. Зучидло, дверник; С. Кінь, опікун дітий. — В. Максимик, секр.

МУСКІҐОН ГАЙТС, МІШ. Товариство „Просвіта", від. 131, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться дня 2. січня 1921 року, о 2-гій годині пополудни, під ч. 1533 Метени Аве. Всі члени мають на тім мітінґу явитися, бо є важні справи до полагодження. Будеться вибирати новий уряд і будеться принимати нових членів до У. Н. Союза за 50 центів вступного. Добра нагода для всіх тих, котрі мають намір вступити до сеї нашої организації. Неявившийся член заплатить $1.00 кари, а урядник $5.00. — В. Гулечій, предс.; Е. Ґжим, кас.; П. Дембогурський, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. „Сокіл", від. 336, подає до відома, що річні збори відбудуться 25. грудня, точно о 4-тій годині пополудни. Обовязком кождого члена прибути на ті збори, бо будеться вибирати новий уряд. — Г. Дума, секр.

БОРНСАЙД (ШІКАҐО), ІЛЛ. Сестрицтво "Пресв. Богородиці, від. 33, повідомляє всі свої члениці, що річний мітінґ відбудеться дня 26. грудня в галі церковній, о 2-гій годині пополудни. На тім мітінґу контрольна комісія здасть звіт з цілого року. Кожда члениця має явитись і вирівнати свій довг. Кожда члениця нехай приведе на мітінґ нову членицю та запише її до нашого сестрицтва і до У. Н. Союза. Неявившася члениця заплатить 50 цнт. кари. — Марія Ґбур, предс.; Анна Коцолівська, кас.; Вікторія Коцолівська, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. „Вільні Козаки села Росільна", від. 196, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в суботу, 25. грудня, в гали церковній при ул. Ґрін і Сусекс, точно о годині 8-мій вечером. Котрий член не явиться на тім мітінґу, заплатить кару $1,00, а урядник $2.00. Довгуючі члени як не вирівнають своїх вкладок, зістануть виключені з організації. Будеться вибирати нових урядників і будеться принимати нових членів за 50 цнт. вступного до У. Н. Союза, а без вступного до товариства. Хто ще не є членом У. Н. Союза, най прийде на сей мітінґ і запишеться, а не пожалує сього. Наше товариство платить 6 долярів тижнево бенефіту вразі слабости і каліцтва, а У. Н. Союз дає підмоги до $300, без нарушення посмертного. Час уже забезпечити себе і свою родину на чорну годину, котра може спасти на чоловіка кождого дня. Пора нам зрозуміти свій власний інтерес і вступити до У. Н. Союза. — І. Марусин, секр.

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Бр. св. Михаїла, від. 142, вибрало на річних зборах дня 11. грудня отсих нових урядників: Ю. Шевчук, предс.; Я. Чурчак, заст. предс.; П. Остапчук, кас.; Я. Саранчак, заст. кас.; А. Дронжевський, секр. фін.; А. Поливчак, секр. рек.; А. Рудковський, Т. Коза і Й. Чурчак, контрольори; А. Нагребецький і М. Ґлух, доглядачі хорих на Елізабет; М. Писарський і В. Дорош, догл. хорих на Бей Вей; Е. Мамчак і Ю. Радзиняк, простісн; Й. Поливчак, прапорник; А. Баранецький, капітан. — А. Нагребецький, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Сестрицтво Неп. Зач. Пресв. Діви Марії, від. 112, повідомляє свої члениці, що річний мітінґ і вибір нового уряду відбудеться в неділю, 26. грудня, точно о годині 2-гій пополудни в гали Укр. Народного Дому під ч. 2253 Вест 14-та ул. На сей мітінґ обовязані явитися всі члениці під загрозою кари 50 цнт, а урядничка $1.00. Кожда члениця повинна вирівнати свої вкладки. Будеться принимати нові члениці до сестрицтва за половину вступного, а до У. Н. Союза за 50 центів. — М. Ольшаницька, предс.; А. Стадник, секр.

КУРТІС БЕЙ, МД. Бр. св. Михаїла, від. 55, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться 26. грудня, о годині 2-гій пополудни. Проситься всіх членів явитися, бо уряд буде здавати свій звіт, а відтак буде вибір нових урядників. Нових членів будеться принимати без вступного до братства, а до У. Н. Союза за 50 центів. — Й. Бернадин, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Бр. св. Николая, від. 300, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться дня 26. грудня, зараз по Службі Божій. Кождий член повинен явитися, бо будуть важні справи до полагодження. Буде вибір нового уряду, тож проситься всіх членів, аби явилися на тім мітінґу. — В. Горжальський, предс.; В. Олексюк, кас.; Я. Ящинич, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Бр. св. Василия, від. 339, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 26. грудня, о годині 2-гій пополудни, в домі Української Громади на Савті під ч. 610 Амерікан ул. На сей мітінґ обовязком кождого члена явитися, бо відбудеться звіт урядників з їх діловодства за минувший рік і вибір нового уряду на рік 1921. Пожаданим є, щоби кождий член старався о розвій нашого братства і У. Н. Союза. До сего лучається якраз добра нагода, бо через три місяці будеться принимати нових членів до У. Н. Союза за 50 центів вступного. Було би красним і патріотичним ділом, як би на сей мітінґ кождий член придбав хотяй по одному новому членови. Неявившийся член на сім мітінґу заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — І. Сорока, предс.; І. Сорока (син Михайла), кас.; В. Скольський, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в суботу, 25. грудня, в церковній гали, точно о годині 3-тій пополудни. Кождий член маєтьcя явити на тім мітінґу, бо будуть важні справи до полагодження. Старий уряд здасть звіт зі свого діловодства, а відтак виберется новий уряд. Довгуючі члени мають вирівнати свої вкладки. Неявившийся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник подвійно. — Й. Сенчина, предс.; К. Стадник, секр.; М. Притуляк, кас.

ПІТСБУРҐ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 96, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 26. грудня, о годині 2-гій пополудни, в церковній гали. Проситься всіх членів, аби прибули на той мітінґ і повирівнювали свої довги, щоби не треба було переносити їх на другий рік. Ті родичі, котрі мають діти в Укр. Мол. Союзі, нехай поплатять свої довги, бо в противнім разі сі діти зістануть суспендовані. Кождий член повинен привести на мітінґ хоч одного нового члена, а сим ви сповните велике патріотичне діло. Хто хотів би записатися до У. Н. Союза, зволить прийти на мітінґ. Вступне виносить тепер лише 50 центів. — С. Войтович, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 292, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться дня 25. грудня, о годині 1.30 пополудни, в гали парафіяльній при улици Кліперт і Едвард Аве. Проситься всіх членів явитися на тих зборах, бо є важні справи до полагодження. Контрольна комісія здасть касовий звіт з цілого року. Буде вибір нового уряду і будеться принимати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза за 50 центів. Користайте з нагоди, бо ще богато наших людий стоять по жидівських сосайдах. Чи ви вже виділи, щоби Жид чи Лях стояв в котрій нашій українській орґанізації? Ні! Чому? Бо він знає, що в жадній українській орґанізації не позволять йому кувати кайдан для українського народу, ані будувати „ойчизну" від моря до моря. Але наш брат сего не розуміє і сам пхає свою шию у вороже ярмо. Відзиваємося до Вас, Браття, котрі є свідомі своєї національної чести: Приєднуйте своїх братів до своїх організацій! Ми знаємо, що кождий член має якогось знайомого, котрий не належить до ніякої української організації. Кождий член, як приєднає одного нового члена до У. Н. Союза, дістане 25 центів нагороди. Отже кождий з членів нехай приведе хоч одного нового члена, а тим зробить для свого братства і для У. Н. Союза найкрасший „Крісмас презент". Просимо зійтися на час! — Н. Баранецький, предс.; П. Романів, кас.; П. Кізел, секр.

ОБУРН, Н. Й. Бр. св. Николая, від. 38, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться 25. грудня в гали церковній. Кождий член обовязаний явитися на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Котрий член або урядник не явиться, заплатить кару після параграфу статута. На тім мітінґу буде звіт всіх урядників, а відтак наступить вибір нового уряду. Напоминається тих членів, котрі довгують, аби вирівнали свої залеглости, бо инакше зістануть суспендовані. Будеться принимати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза за 50 центів. Хто ще не є членом нашої орґанізації, нехай не зволікає з дня на день, але нехай прийде на сей мітінґ і забезпечить себе та свою родину в найстаршій і найліпшій українській орґанізації. — Д. Полянський, секр.

НА РІДНУ ШКОЛУ В ГАЛИЧИНІ.

Жертви посилається до American Ukrainian Exchange, 30 E. 7th St., New York City. Збірку контролює Др. С. Демидчук.

32. Дрібні датки підчас гостини гостини св. Николая в **Бруклині, Н. Й.,** на зазив Ник. Пухаля **$2.10**

33. Никола Пухаль, Бруклин, Н. Й. **$6.00**
і викликує: Михайла Ваглая, Івана Кравчука і Теофіля Стеґніцького з Бруклина, та Григорія Пука з Пітсбурґ, Па.

34. Григорій Бардак, Бруклин, Н. Й. **$5.00**
і викликує: Івана Коптюх, Вейртон, В. Вірджінія, Головчака з Ню Йорку і Івана Каравця з Бруклина.

35. Іван Балко, син Андрея, Бруклин, Н. Й. **$5.00**
і викликує: Василя Тижника і Івана Балка, сина Стефана з Бруклина.

36. Вас. Мисик, Бруклин, Н. Й. **$1.00**
і викликує: Дмитра Максимова з Елізабет, Н. Дж. і Івана Гулея з Бруклина.

Разом в сьогоднішнім числі $20.10.
Всього від початку $279.10.
Остає в касі $77.10.

Богато з викликаних громадян не складає своїх жертв. Ті громадяни, що викликають когось, повинні також вислати до викликаних картки з повідомленням, що їх викликано і просити, щоби зложили жертву.

Columbia
Українські Рекорди

КОЛЮМБІЯ РІЗДВЯНІ РЕКОРДИ ВДОВОЛЯТЬ КОЖДОГО

10 INCH $1.00

E 3995 { **Бог ся раждае.** Церковний Український Квартет. **Нова радість стала.** Церковний Український Квартет.

E 4042 { **Радуйтеся усі люди.** Церковний Український Квартет. **Нині Адаме.** Церковний Український Квартет.

Різдво — се свято любови оправдане рождеством Христовим, якого Евангеліе вчинило людство ліпшим і щасливійшим. На святий вечір, в хвилі коли ви згуртовались довкола різдвяної ялички, чи не кермуе Вами чувство висказати обопільну вдячність будьто словами будь музикою. Отсе час послухати рекордів Колюмбія тут виказаних — і тепер якраз час вибрати у перепродавця деякі з тих рекордів Колюмбія для самого себе і на дарунок для своїх приятелів. При чудовій музиці Колюмбія Різдвяних рекордів можна перевести свята дуже гарно і весело. Вони виповнять святочний настрій у Вас самих, в родині і в приятелів.

ПОСЛУХАЙТЕ ОТСІ ПІСНІ СЛАВИ І РІЗДВЯНОЇ ВЕСЕЛОСТИ

E 4043 { **Бог Предвічний.** Церковний Український Квартет. **Христос родився.** Церковний Український Квартет.

E 2729 { **Ще не вмерла Україна.** Михайло Зазуляк, барітон. **Веснівка.** Михайло Зазуляк, барітон.

E 3353 { **Повій вітре.** Д. Медовий, тенор. **Вечір на дворі.** Д. Медовий, тенор.

Спитайте у Вашого продавця о новий каталог Міжнародної Інструментальної Музики

Кождий продавець Columbia радо відограе для Вас сі рекорди зовсім безплатно. Він дасть Вам також каталоґ українських рекордів Columbia. Жадайте їх у него.

Рекорди Колюмбія віддають найліпше голос на Колюмбія Ґрафоноля. Ціна $32.50 до $2.100.00.

Коли купуете плити, то жадайте тільки плити „Колюмбія" і подайте число плити.

Звертайте увагу на сю торговельну марку на всіх плитах Колюмбія.

Columbia Records Trade Mark Grafonola

COLUMBIA GRAPHOPHONE COMPANY

Чи Ваші **КЛЮЧІ, ВАЛІЗКА** або **СОБАКА**, если маете, **ВАРТА 25 ЦЕНТІВ?** Ваше імя і адреса на однім з наших чеків, причіпленім до повисше згаданих **ЗАОБЕЗПЕЧИТЬ** Вас перед втратою. Висилаемо за 25 цнт., залучених в листі (лише срібло). 153вс

PEOPLE'S SUPPLY CO., Dept. 2, International Falls, Minn.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

КРАСА ВРОДА МОЛОДІСТЬ!

Се е правда, що Ви можете виглядати о 20 літ молодші як Ви дійсно е. Недокладности і неправильности Вашого лиця, носа і уший можуть бути справлені без болю і без втрати часу. Женщини і мущини най прийдуть або пишуть по книжочку, яка описуе все в подробицях. На книжочку треба післати 10 центів. Також лічу з успіхом хорих мущин і женщин з якоїнебудь недуги. 25-літна практика. Офісові години: від 9-ої рано до 7-ої вечер кождого дня; в неділі до 4-ої пополудни. Адреса: Dr. G. BUKKI, 407 East 58th Street, New York, N. Y. 34ві73

ДАРОМ!

КОЖДОМУ ВИШЛЕМО

КИШЕНКОВИЙ КАЛЕНДАРИК НА РІК 1921

На кошта пересилки проситься прислати 5-центову марку.

ВЕЛИКА МАПА нової Европи, в кількох красках, ціна з пересилкою 35 центів.

Адресуйте: 144в—

UKRAINSKA KNYHARNIA im. T. SHEWCHENKA.

168 E. 4th St., New York, N. Y.

БРАТЯ РОДИМЦІ! ШКОДА ВАМ ЧАСУ І ГРОШИЙ МАРНУВАТИ, БО ТЕПЕР ЧАС БЕЗРОБІТНИЙ.

Станьте власними босами і купіть собі фарму. На фармі нема страйків, ані не віддалить Вас бос з роботи, бо Ви самі собі бос. Тбафляесь добра нагода купна 150 акрової фарми. Властитель сеї фарми мусить продати її в сім місяци, з причини зміни його до иншого інтересу. На сій фармі находиться 15 коров, 1 бугай, 2 телята, 3 молоді коні, 2 великі безроги, 30 курий; вода в стайні; весь сегорічний збір з поля, 300 бушлів вівса, 200 бушлів картофлі, много капусти, цибулі, фасолі; земля рівна, 60 акрів доброго ліса, вся машинерія, добрі забудовання; 5 миль до міста і зелізниці. Школа на місци, околиця весела, много в сусідстві фармерів Славян і своїх. Ся фарма вартае $7000.00 а властитель продае за $5.500; готівка потрібна до вплати $2.500 а решта на легкі сплати з 5%. Прошу голоситись на адресу: A. SIKORA, Lowville, N. Y. 52-54

НА РОЖДЕСТВО В СТАРІМ КРАЮ

Ті котрі желають бути в Европі і спільно зі своїми рідними пересьвяткувати **РОЖДЕСТВО** мають найлучшу нагоду тепер їхати під охороною нашого провідника Доб. Евгенія Рейховського, котрий відїзджае з коротці до Европи. Доб. Рейховський буде помагати в всяких потребах в часі подорожи. А также буде слідити за Вашими багажами, щоб Ви могли в цілости перевести на місце призначеня. Тому ті, що желають прилучитись до партії зволять ласкаво прислати 20 дол. завдатку на замовлення місця на корабли.

Всі желающі спровадити свою рідню до Америки мають найлучшу нагоду мати на услугах Доб. Рейховського, котрий їде в тій цили, щоб віднайти Ваших рідних і привести їх до Америки. Ви можете самі зрозуміти яку велику поміч ми дамо для Ваших рідних котрі можливо ніколи не їздили та неможуть дістатись до Злучених Держав.

Се вже третий із ряду з наших представників котрого посилаем до Европи на жаданнє наших клієнтів, щоб дати наглу поміч їх нуждаючій родині в старім краю. Отже хтоб хотів скоро спровадити свою рідню або передати грошеву поміч на **РОЖДЕСТВО** нехай сейчас напише до нашого банку.

ЯК ХОЧЕТЕ скоро вислати гроші до **КРАЮ**, то наш банк чесно Вас обслужить. Гроші вимінюемо після біжучого щоденного курсу та пересилаемо до краю **ТЕЛЕҐРАФІЧНО, МОНЕЙ ОРДЕРОМ І БАНКОВИМ ДРЕФТОМ** як найскорше і під повною ґарантією. **НАШ БАНК СТОЇТЬ В ТІСНІЙ ЗВЯЗИ З ЕВРОПЕЙСЬКИМИ ДЕРЖАВНИМИ БАНКАМИ**, тому всяка посилка єсть певна, скора і дешева. Посилаючі гроші через наш банк дістають **ОФІЦІЯЛЬНІ ПОСВІДЧЕНЯ „РЕСИТ"** яко запоруку своеї посилки, та доручаем власноручно підписи краєвої почти.

У всіх потребах пасажирських і банкових просимо звертатись особисто або листовно на адресу: 41—

HENRY C. ZARO, BANKER,

39 COOPER SQUARE, DEPT. U. F. **NEW YORK, N. Y.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Оголошення женитьби не приймаесь. — За одно поміщення платиться 10 центів за стрічку (5 слів), два і більше поміщень 7½ цента за стрічку від кождого поміщення. Після сих цін на дворазове оголошення з 6 стрічок належить прислати $1.00. Оголошення продажи фарм приймаеться лише такі, коли в них е подана сама річ яка е на продаж, інвентар, запаси, положення і ціна. Рішучо не приймаесь оголошень з всякими дивовижними описами, висловлюванне надмірної прихильности для костумера і нападів на других продавців.

В справі поміщуваних оголошень на адресу „Свободи", не належить запитуватися адміністрацію а писати прямо на таку адресу, яка е подана в часописи. Адміністрація не мае обовязку відкривати імен сторін, даючих анонімну адресу.

Пошукую своеї жени і трое діточок, котра втікла від мене з бортником тому 6 місяців. Жінка з фамілії Марія Лиско, літ 30, Михась, літ 11, Катерина, літ 9 і Павло, рік і пів, а бортник Василь Федів лиш 24. Хтоби з читачів знав де вона перебувае, то прошу зголоситися а дістане добру нагороду, або ти сама, жено, напиши і приїзджай до дому з діточками а все буде добре. Моя адреса: ПЕТРО КАЧМАР, 755 Tilden St., Chicago, Ill. 53-4

Йосиф Медвідь, брат, і Іван Яцейко, швагер, пошукують отсею дорогою **ІВАНА МЕДВІДЯ**, котрий перед 3 роками перебував в Дітройт, Міш. Пошукуваний зволить ласкаво зголоситись до редакції „Свободи" або на подану адресу: JOSEPH MEDWID, Box 132, Yorkville, Ohio. 52-53

Пошукую свою сестру **МАРІЮ СІЯК**, родом з Галичини, мала перебувати в Ню Йорку під прибраним театральним назвиском, беручи участь в концертах і представленнях. Звідси одержував її останні листи. Вона числить около 42 літ. Хтоби про ню знав або вона сама, зволить повідомити на адресу: JOZEF SIJAK, Tow. „Dnister", ul. Ruska l. 20, Lwiw, Galicia, Europe. 51,53

СЬОГОДНЯ ВЕЧЕРОМ

напишіть до нас а ми вишлемо Вам пробну лекцію і подробиці о тім як ми ґварантуемо заочно вивчити Вас читати, писати і говорити по англійськи. Живучи в Америці Ви повинні вміти англійський язик, бо без того всі двері е зачинені. Вивчитесь у нас сеї мови протягом 3 місяців через почту. Пишіть до нас ще нині і пришліть 10 цнт. грішми або марками на відповідь. Приймаемо і канадійські. 05-07

FIRST AMERICAN PREPARATORY SCHOOL,

Dept. 46, 525 West 47th St., New York City.

ЕКСТРА! Конець прийшов для злодіїв і ошустів! Хто Вас обікрав або ошукав? Де твій муж або жінка? Прийдіть зі своїми клопотами до нашого офісу до одинокого українського детектива Михаїла Ґеллес, капітана Резервової Поліції. Приймаемо справи по цілій Америці. Порада даром. Повне вдоволення. Памятайте на адресу: MICHAEL GELLES, 299 Broadway, New York City — Telephone: Worth 3515. 100—

Пошукуесь **СЕМКА ЗАЛЬОПАНОГО**, родом з Настасова, коло Микулинець, Галичина. Хто знае де він перебувае або сам, хай зголоситься на адресу: B., 335 E. 18th St., New York City. 53-55

Пошукуеся **АННИ МОКІЙ СТЕФАНКО**, по другім мужу **ЗЕНТИЧКА**. Мае перебувати в Іллінойс стейт. Її муж Максим Зентичка умер і лишив $2.000 для наслідників. Єсли вона не зголоситься, суд може признати сі гроші дальшим фаміліянтам. Голоситися на адресу: REV. L. ZAKREWSKI, 614 Central Ave., Chisholm, Minn. 53-55

ТОМАС ЧОПОВИЧ, сирота, радби відшукати своїх братів Рудольфа і Владика, котрі мають перебувати десь в Ню Йорку. Хтоби о них знав, або вони самі, зволять зголоситися на адресу: MIKE MOROZIUK, для Томи Чоповича, P. O. Billings Bridge, R. R. I., Ontario, Canada. 53-54

ЕКСТРА! Пів міліона фотографій, тими днями надісланих нам зі старого краю, представляючі ріжні села і міста. Вишлемо кождому, хто нам напише, з якої місцевости походить зі старого краю. Залучіть 4-цнт. значок на пересилку. Адресуйте: N. PETROWSKA, 134 E. 2nd Street, New York, N. Y. 47в56

СПІШІТЬСЯ УКРАЇНЦІ!

Єсли хочете мешкати на свіжім воздусі і межи своїми людьми в Лонг Айленд, недалеко від міста, дуже гарна околиця. Можете купити дешево льоти за $42.00, $5.00 з гори а $2.00 місячно. 51-53

Тут купили льоти многі Українці і вже зачали будуватися. Отож спішіться, коли хочете набути дешеві і добрі льоти. По інформації звертайтеся до:

W. HORCHINSKI,

319 E. 95th St., New York, N. Y.

ЕКСТРА! Гумористичний календар, котрий занимае 120 сторін ріжних веселих жартів і оповідань вишлемо кождому, хто надішле 30 цнт. в почтових значках або сріблом. Пишіть сейчас на слідуючу адресу: UNIVERSAL SALE HOUSE, 243 East 18th St., New York, N. Y. 47в56

БАЛТИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА КОРАБЕЛЬНА КО.

мае пряму лінію до

ГАВР і ГДАНСЬКА кораблем

NEW ROCHELLE

попередно корабель „Гамбурґ" лінії Гамбурґ-Амерікан

ВІДХОДИТЬ 7. СІЧНЯ

Карта II. кляси $215
Карта III. кляси $135

Зелізниче получення з Парижем і другими великими містами.

Головний офіс:

24 Whitehall St., New York, N. Y.

Телефон: Bowling Green: 8269, 8186. 147вс—

ДР. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР

ДОКОНУЕ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУКЛИНУ (Т. Є. КИЛУ), ЛІЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВІ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ГРУБІ ЖИЛИ, НІС, ГОРЛО, УШИ І ИНШІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЄСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШІТЬ ЛИСТ І ОПИШІТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ, ЗАЛУЧІТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ

Dr. JOHN SMITH, Jr.,

327 EAST 17TH STREET,

NEW YORK, N. Y.

Години урядові: 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділі і сьвята від 10-тої рано до 2-гої пополудни.

Телефон: Stuyvesant 4493.

ДО КРАЮ можете відїхати через ГАМБУРҐ і другі порти працюючи на корабли пару годин денно при легкім занятю. Звертайтесь сейчас до: 22—

GREENWICH LABOR AGENCY, 129 Greenwich St., New York, N.Y.

DR. M. SMITH

16 E. 7th ST., NEW YORK

Tel. Orchard 6072.

коло Церкви св. Юрія.

Говорить по українськи.

Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий. 144—

Наймодернійші електричні апарати.

НАДЗВИЧАЙНА ПОРАДА.

Купіть дім, бізнес, лоту або фарму в стейті Огайо, в місцевости Лорейн, Елерія, Емерст, де находиться досить всяких фабрик. Робота іде регулярно і т. д. а і плата не согірша. Положенне гарне, рівнина, воздух здоровий, нема диму. Тут якраз можна купити дім, лоту або фарму, великі фарми і малі по 2, 3, 4, 5 і 6 і більше акрів, доброї рівної землі. По лісах можна випасати корову, тримати безроги і дріб. До роботи всюди близько. По близші інформації пишіть ще нині на адресу: PETRO RESHETAR, 2306 E. 30th St., Lorain, Ohio. 53-55

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ

КАЛЄНДАР СИРІТСЬКОГО ДОМУ НА РІК 1921

Ціна 75 центів а на Канаду 1 доляр.

Замовлення належить посилати на адресу:

ORPHANAGE BOOK STORE,

832 NORTH 7th STREET, PHILADELPHIA, PA.

МУЩИНИ ЖЕНЩИНИ ПОЩО ТЕРПІТИ?

УДАВАЙТЕСЬ ДО МЕНЕ ЗА ПОМОЧЮ

покористайтесь моею довголітньою практикою в лічению слабостий і хронічних хворот. Богацько виліченних осіб з Ню Йорк, Бруклин, Ню Джерзи і околиці можуть особисто посвідчити про успіхи моеї лічничої методи. Чого зволікати, если не в силі буду Вам помогчи, скажу про се отверто і безплатно.

ТИЖДЕНЬ ЛІЧЕННЯ

після старанних дослідів переконае Вас про успіх моеї лікарської практики. 153—

ЄСЛИ ТЕРПИТЕ на нервовий розстрій, заворот, ослабленне, кровні і скірні недуги, маеченне в очах, слабу память, обезсилені нерви, безсонність, біль карку і хребта, ревматизм, безвладність вязий, біль горла, жолудка і внутростий, невральгію, обложенне языка і запір—ПРИХОДІТЬ ДО МЕНЕ.

ПОРАДА **ДАРОМ** Спішіть сейчас.

ЕЛЄКТРИЧНЕ ПРИМІНЕННЄ І БЕЗПОСЕРЕДНЕ ЗБОГАЧЕННЄ КРОВИ Є ЗАПОРУКОЮ УСПІШНЬОГО ВИСЛІДУ ЛІЧЕННЯ.

Dr. HANNON, Specialist 146 E. 14th ST., NEW YORK Opp. Tammany Hall

Офісові години: Денно від 9. до 4. і 6. до 8. вечером. В неділю і дні святочні від 10. рано до 2. пополудни.

ПАТРІОТИЧНІ ЗАЛІПКИ ДО ЛИСТІВ

з Володимирівським золотим тризубом на синім поли в округлій формі, 1¼ цаля в перекрою.

12 штук 25 цнт. марками.

До набутя в:

„SVOBODA"

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПЕРЕСИЛКА ГРОШИЙ ДО КРАЮ

До рідного краю і на місце призначення, ми пересилаемо грошеві перекази по найнизшім деннім курсі. — Дістанемо для Вас Пашпорт і потрібні до подорожи документи в можливо найблизшім часі. Продаемо карти корабельні по дійсних компанічних цінах.

MOKRAY BROS.

АҐЕНТИ ГРОШЕВИХ ПЕРЕСИЛОК ПІД НАГЛЯДОМ СТЕЙТУ.

150—2ND STREET, PASSAIC, N. J.

125вс

ПОМОЖІТЬ СВОЇЙ РОДИНІ.

З огляду на низький курс грошевий, есть добра нагода подати **ВИДАТНІЙШУ ПОМІЧ** своїм рідним, тому посилайте тепер гроші чеками, лише не йдіть до покутних агентів але удавайтесь до банку істнуючого від 20 літ, котрий своїм майном заручить кождий Ваш цент, а тим банком есть **БАНК ЕМІЛЯ КІССА** під контролею Стейту Ню Йорк.

КОЖДИЙ ЦЕНТ ПОРУЧЕНИЙ МЕНІ доручуе в як найкоротшім часі з повною ґваранцією а на доказ доставляю рецеписи з підписом Ваших рідних, що посилку отримали. 152—

ШИФКАРТИ продаю по компанічних цінах, всіх корабельних ліній, до: Гамбурґа, Бремен, Гданьска, Лібави, Ротердаму і Антверпії.

ПАШПОРТИ виготовляю **БЕЗПЛАТНО** при купні шифкарти. Мій нотаріяльний департамент виробляе всякі документи старокраеві, як контракти, повновласти і афідевіти на спроваджения рідних з краю.

Приймаю вкладки ощадности і плачу від них 4% річно. Тому як хочете бути чесно і ретельно обслужені, то зайдіть або пишіть до:

EMIL KISS, Banker,

133 SECOND ST., COR. 8TH ST., NEW YORK CITY

ДОБРА НОВИНА ДЛЯ УКРАЇНЦІВ

Українці можуть виїздити до старого краю без перепон.

ПАСПОРТИ доставляемо в дуже короткому часі.

КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ продаемо до:

ДАНЦІҐУ, ЛІБАВИ, РИҐИ, ОДЕСИ.

Ручимо за солідну поміч. Постараемось о приміщенне підчас побуту в Ню Йорку, і безплатно займемося вашими пакунками.

ПОЛЬСЬКІ МАРКИ	$ 2.00 за тисяч
В ОБІГУ РУБЛІ	$ 6.80 за тисяч
ЧЕХО-СЛОВАЦЬКІ КОРОНИ	$12.00 за тисяч

Пересилаемо гроші за повною запорукою. — Спровадимо вашу рідню протягом 8 тижнів.

Пишіть або зголошуйтесь особисто до: 153вч9

ARMIN HERZEG,

127 WASHINGTON ST., NEW YORK CITY,

Branch Foreign Money Order Agent of the AMERICAN EXPRESS COMPANY. Near the Liberty and Cortland Street ferries.

УКРАЇНЦІ!

Читайте кілька переконуючих арґументів чому Ви повинні звертатися до нашого банку за всіми Вашими потребами:

Наш банк е кільканадесятьлітною інституцією під державною контролею, отже все е певне. 111—

Ми висилаемо тисячі людий до старого краю, що е доказом довіря до нас.

Ми Вам виробимо ПАШПОРТИ в кількох днях листовно і без жадної страти дорогого часу для Вас.

Продаемо шифкарти до всіх портів на найбільші і найшвидші кораблі разом з тікетом колійовим по найнизших цінах компанічних.

Ми Вас не силуемо міняти Ваші гроші.

Ми виробимо всі потрібні легальні папери і спровадимо Ваші рідні з краю до Америки без жадного клопоту і великих коштів.

Куфри асекуруемо від випадків аж до Вашої місцевости.

Посилаемо гроші до старого краю по найнизшім курсі з повною ґваранцією.

Отже, єсли хочете щасливо і скоро заїхати до старого краю, звертайтесь до нас по всі інформації, а заощадите богато тяжко запрацьованого гроша.

MORRIS ENGEL, UKRAINIAN BANKER,

129 GREENWICH STREET, NEW YORK, N. Y.

ХТО МАЄ ЗАМІР

спровадити знакомих або родину з краю до Америки а жадае інформацій в тій справі хай зголоситься до: 43—

IMMIGRANT AID CO., Inc.

49 E. 7th Street, New York City

АДВОКАТ

O. H. DROEGE

49 E. 7TH ST., NEW YORK

Розмовитесь по українськи.

Години урядові від 4. до 8. пополудни кождого дня, окрім неділь і свят. 08—

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕННЯ.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без жадних похвалів).

DETROIT і HAMTRAMCK, MICH.

На дохід жертвам війни!

Спів. Драм. тов. Ів. Котляревського відограе в неділю, 26. грудня 1920 р. в Укр. Хаті, 22 Grayling Ave., Hamtramck, Mich., славну комедіо-оперу в 3. діях з танцями, В. Писанецького, під наз. **„ЗАПОРОЖСЬКИЙ КЛАД" (Мілійонщик Буць).** Режісер Д. Атаманець. Вступ 50 цнт. Початок о годині 7.30 вечером. Родимці! Киньте на цей день політику, а прийдіть громадно на представленне, чим збільшите дохід, який е призначений на нещасних голодних в рідним краю. Товариство Ів. Котляревського докладае старань, щоби штука випала величаво, а цілий дохід з представлення вишле на руки запомогового комітету у Львові.

153-54 КОМІТЕТ.

УВАЖАЙТЕ, ЩО НЕ ВСЬО ЗОЛОТО, ЩО СВІТИТЬСЯ!

Не звертайте уваги на крикливі шумні оголошення, але коли хочете совісної поради і помочи лікарської, то звертайтеся до такого лікаря, з котрим можете порозумітись без перекладчиків чи агентів. 132в—

Dr. J. J. BROZDOWSKI,

451 Jersey Ave., Jersey City, N. J.

обслугуе пацієнтів по умеркованій ціні в годинах урядових перед 9-тою рано, межи 1-ою а 2-ою по обіді і 6-тою а 8-мою вечер, в неділі від 8-мої до 12-ої і через замовлення.

ПОРАДНИК ДЛЯ ВИНАХІДНИКА

се книжочка даюча інформації **„ЩО СЕ Є ВИНАХІД"**, що се е патент і як можна узискати патент і много вартісних інформацій. Пишіть по ню а зістане Вам переслана **ДАРОМ. MARCIN LABINER**, Адвокат патентовий, 1325 Park Row Bldg. (Sc.), New York N. Y. 147в—

НОВИНКИ.

„Еще Польска не згінела".

У Ню Бедфорд, Масс., минувшого тижня їхав собі жид на возі улицею Савт Валтер. Він продавав овочі. Коли приїхав перед коршму, побачив чотирох ляшків, котрі були підхмелені і говорили собі, яка то їх „ойчизна" богата, що аж змоглася на золоту булаву для свого героїта Пілсудского. Бідний жидиско, обдертий та засмарований, з довгою бородою, побачивши дурних і пяних ляшків, почав з цілого горла співати: „Еще Польска не згінела, але згінонь мусі, бо що Немци не вибілі, холера видусі". Почувши такий „патріотичний" гимн, ляшки кинулися на жида, але той підогнав свого коня та поїхав собі далі. Ляшки позіставали розюшені, мов скажені собаки. — Читач „Свободи".

Менонітів покарано.

В місцевости Морден, Ман. (Канада) покарано 18 менонітів за те, що переступили шкільний закон Манітоби. Меноніти не хотять посилати своїх дітий до школи з тої причини, що двомовну систему знесено, а їм — як вони говорять — німецької мови провінція не мала права касувати.

Вартість збіжа в Канаді.

Загальна вартість канадійського збіжа за 1920 рік виносить $1.636,664.900. З тої величанської суми припадає: на пшеницю $536,730.000, на овес $317,121.400, на ячмінь $60.408.600, а на инші роди збіжа $722.404.900.

Безробітте в Канаді.

З телеграфічних донесень довідуємося, що в многих місцевостях Канади істнує велике безробітте — найбільше в західній Канаді і в кількох містах на сході. В Ріджайні жонаті воєнні (ветерани) голодують. В Едмонтоні повно мущин без ніякого заняття. У Віннипегу нема богато людий без роботи, але знайти роботу тяжко. У Ванкувер і в Торонто є безробітних дуже богато. В Монтреалі видалено на якийсь час 1,000 робітників з Сі-Пі-Ярської зелізниці. У Вінніпегу тасама компанія має видалити 10 до 15 процент робітників на ограниченийчас.

Видають більше на присмаки і розкоші ніж на просвіту.

У звідомленню секретаря скарбу Злучених Держав з дня 11. червня 1920 року читаємо, що Американці видають більше гроший на ріжні присмаки і розкоші ніж на науку. Іменно після обчислень департаменту скарбу сього року на просвіту видано 763,000.000 долярів, а в тойсамий час ріжні присмаки і вигоди коштували Американців аж 22.700,000.000 долярів. На самі самоходи видано в Америці два рази більшу суму гроший ніж на просвіту. Цигари і цигаретки спалили в Злучених Державах майже три рази більше гроший ніж видано на просвітні цілі, а на „кендах" жителі Америки проїли в сім році 1.000,000.000 долярів. Легкі напитки і присмаки разом з услугою сього року коштували Американців 358,000.000 долярів, значиться около 10 разів більше ніж видано на удержанне публичних шкіл у Злучених Державах.

Брукселя.

Брукселя, столиця невеликої країни в західній Европі, Бельгії, здобула собі широку популярність в часі великої світової війни. Німецька окупація й жорстоке поведенє окупантів збудили співчутте до бельгійського народу міста Брукселі в усіх цивілізованих народів. Великого значіння надавали Брукселі многі зїзди й наради западно-европейських державних мужів і високих вісковых старшин, котрі радили там над долею своїх народів. Особливого значіння надав Брукселі недавно відбувшийся Міжнародний Фінансовий Конґрес, на який зїхалися були представники многих країв, аби рішати фінансовий стан нинішного світа.

Економічний стан Альбанії.

Торговельний американський аташе пише з Італії про економічний стан Альбанії слідуюче: Альбанія знаходиться тепер у невідрадним економічним положенню. В краю нема ніяких банків ні державної валюти і за всі заграничні товари правительство мусить платити золотом, котрого і так в Альбанії дуже мало. Провінціяльне правительство старається направити ситуацію тим, що хоче спровадити заграничних інженірів, аби вони простудіювали запаси сотали, вугля, міди і инших земельних богатств Албанії. Транспортація в тій краю ще дуже лиха, а промисл майже зовсім нерозвинений. Міліонове населене Альбанії мусить спроваджувати з заграниці бавовняні вироби, богато одежі, черевиків, керасини і много инших конечно потрібних в щоденнім житю річий. В порівнанню Альбанії можна розвинути бавовняний і молочний промисл, але до сього треба відповідного капіталу, котрого власне в Альбанії тепер бракує.

Американські трамваї в Фінляндії.

У звідомленню американського консуля з Фінляндії, Л. А. Дейвіса, говориться, що до Гельзінґфорсу прибули американські трамваї, закуплені в Злучених Державах гельзінґфорською трамваєвою кампанією. Треба сподіватися, додає Дейвіс, що всі скандинавські краї підуть слідами Фінляндії в справі закуплення для власного ужитку американських трамваїв.

Платня учителя є меньша ніж пересічного робітника.

Після статистичних обчислень Національного Просвітного Союза в Злучених Державах послідної осени в 392 містах Америки 9% учителів елементарних шкіл не діставали більше як $500 річної платні. Найлучші учительські сили з високим гімназіяльним й університетським образованнєм та з довгою учительською практикою діставали меньшу заплату за свою працю ніж пересічний фармерський робітник, трамваєвий чи міський кондуктор, або міський листоноша. В середних стейтах Злучених Держав, де справа просвітна стоїть чи не найлучше, рапорт директора публичних шкіл в стейті Ілінойс говорить, що залєдви в одним окрузі згаданого стейту учителі діставали по 1.000 долярів річної платні.

Просвіта є фундаментом демократії.

Просвіта є фундаментом демократії — говорить лорд Галдей — і її повинноси поширити серед усіх верств суспільности. Загальна висша просвіта витворить розумних громадських діячів і автоматично розвяже наші соціяльні проблеми. Освічена людина не вдоволиться малою платнею і невигідним помешканнем, але звичайно шукає доріг до вигіднійшого життя. Уміє використати вільний від праці час на читанне наукових книжок, чим постепенно доповнює свое знанне. В додатку образований чоловік уважає своїм обовязком виконувати всяку працю солідно. Дух Шекспіра і Мілтона (великі англійські письменники) повинен просякнути не лише передових людий, але й кождого робітника взагалі. Людство повинно обзнакомитися з старинною і модерною історією та з теоріями Плятона і Спенози не меньше як з науковими працями Дарвіна і Нютона та з теоріями економії і держави.

Де не дбають про образованне дівчат.

Переглядаючи географію Европи, ви найдете в ній маленький край, що зветься Чорногорою. Минувшого літа чорногорське населене було незвичайно зелектризоване проголошенням шкільних властий, що дві дівчини здали гімназіяльний іспит і одержали дипльоми. Доседава в чорногорських висших наукових інституціях женщини із свічкою ніхто був би не найшов. Чорногорці взагалі не дбали про образованне женщин, але останніми часами, завдяки Молодечому Американському Червоному Хрестови, ситуація постепенно змінюється. Прибувши до Чорногорії, Американський Червоний Хрест відразу побачив, що там брак відповідно підготованих громадських провідників, і постановив занятися їх підготованнєм, даючи допомогу бідніщим хлопцям і дівчатам кінчити висші американські школи в Туреччині. Скінчивши шестилітний курс в Роберт Каледж в Константинополі, вони вернуться до свого рідного краю і стануть провідниками чорногорської суспільности.

Боротьба з диким звірем.

На повітовій рільничій виставі в Ланкайтер, Па., молодий чоловік показував у менажерії штуки зі своєю львицею. Вже при кінци представлення львиця кинулася на свого пана і вкусила його в ногу. Хоч він упав на землю, то з трудом виволікся з клітки, а кров струями спливала з його ноги. Тисячі людий з острахом дивилися, що далі буде. Покусаний чоловік станув на ноги, вхопив у руки крісло і вернувся назад до клітки. Крісльом ударив львицю кілька разів і загнав її назад до осібної загородки в клітці. Потім, вичерпаний з утрати крови, зімлів і впав на підлогу. Його відвезли до шпиталю.

Замерзли на корабли.

Трох данських хлопців хотіли дістатися до Америки безплатно і в тій цілі закралися на корабель „Ротер", який відплива до Америки. На корабли сховалися всі три до ледівні, думаючи, що там ніхто їх не знайде. По якімось часї їх таки знайдено, але замерзлих на смерть.

Вбита перед самою церквою.

Сумна пригода скоїлася в німецькій Швайцарії, в місцевости Сейген, пару днів тому назад. Молода пара з родиною їхала в самоході до церкви, щоби взяти шлюб. Візник був підпитий і перед самою церковою виїхав на дерево. Самохід розлетівсь і покотився в рів. Молода вдарила головою о хідник, розбила собі череп і померла на місци. Инші гості зістали легко покалічені.

Життє в Росії коштувало денно $1.000.

Недавно тому вернула з Росії до Англії одна гуверпантка, котра за царських часів учила діти одного російського князя. По вибухший революції вона вчила приватно англійської мови. В Москві ся гувернантка заробляла денно пять до шість тисяч рублів (300 до 400 долярів), але за ті гроші не могла вижити, бо життє коштувало її на день 1.000 долярів. Мимо такого великого заробітку вона мусіла ходити боса.

Старий куферок.

Одна жінка в Скрентон, Па., купила від гандляря старий куферок за одного доляра. Сей куферок служив їй довгі роки, аж тепер, коли мала перенестися до другої місцевости, не хотіла брати з собою старого куферка і постановила спалити його. Коли його розбила, з куферка посипалися золоті гроші по $2.50 вкупі. Разом зібрала $395. Куферок мав подвійне дно, а хто вложив там сі гроші, ніхто не знає.

Смерть батька і дітий в мори.

Жінка одного Француза купалася в мори з трома дітьми, коли наступив приплив моря і вода відтяла її діти на піскові горбку біля берега. Побачив се її чоловік, кинувся сейчас у воду і виратував сьою жінку. Потім вернувся за дітьми, але нараз вхопили його корчі і він утопився, заки доплив до своїх дітий. Діти також потопилися на очах нещасної матери, що стояла на березі і не могла дати їм помочі.

Поживна вартість оріхів.

Учені люди говорять, що оріхи є доброю поживою і можуть навіть заступити мясо. В зернятку оріха є меньше води ніж у мясі, в бараболі, а навіть у пшеничній муці. Зате процент товщи і білка є далеко більший. У пшеничній муці є 1 процент товщи, в мясі поверх 18 процент, а в оріхи поверх 64 процент. Найбільше оріхів родиться в Каліфорнії. Минулого року продали там оріхів вартости 15 міліонів долярів.